

TÜBİTAK

Türkiye Yeşil Sanayi Projesi
(Dünya Bankası Proje Kimliği - P179255)

Bileşen 2: İşletmelerin Yeşil İnovasyonu
için
Paydaş Katılım Planı (PKP)

03 Şubat 2023

Taslak

İçindekiler

Kelime Kısaltmaları ve Baş Harf Kısaltmaları	4
1. GİRİŞ	5
1.1. Proje Açıklaması	5
1.2 Paydaş Katılım Planının Amaçları ve Kapsamı	7
1.3. Projenin Çevresel ve Sosyal Riskleri	7
2. DÜZENLEMELER VE GEREKSİNİMLER	8
2.1. Ulusal Mevzuat	8
2.1.1. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası	8
2.1.2. 4982 Sayılı Kanun - Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, 25269 Sayılı Resmi Gazete (24.10.2003) ...	9
2.1.3. Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun	9
2.1.4. Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği, 31907 Sayılı Resmi Gazete (29.07.2022)	9
2.1.5. Türkiye'de Katılımcı Planlama Yaklaşımı.....	10
2.1.6. TÜBİTAK Stratejik Planı.....	10
2.2. Paydaş Katılımına İlişkin Uluslararası Mevzuat	11
2.2.1. İnsan hakları	11
2.2.2. Dünya Bankası Gereksinimleri.....	11
3. ÖNCEKİ PAYDAŞ KATILIM FAALİYETLERİNİN KISA ÖZETİ	12
3.1. Kilit Paydaş Toplantıları ve İstişareler.....	12
3.2. Öncelikli Konuların Belirlenmesine Yönelik Katılım Faaliyetleri	13
3.2.1. İklim Şurası Bilim ve Teknoloji Komisyonu için Paydaş Katılım Faaliyetleri.....	13
3.2.2. Yeşil Büyüme Teknoloji Yol Haritası için Katılım Faaliyetleri	15
4. PAYDAŞ BELİRLEME VE ANALİZİ	17
4.1. Metodoloji	17
4.2. Dezavantajlı ve Kırılgan Savunmasız Bireyler veya Gruplar.....	25
5. PAYDAŞ KATILIM PROGRAMI.....	27
5.1. Paydaş Katılım Yöntemleri.....	27
5.2. Paydaş Katılım Programına Genel Bakış	29
5.3. Dezavantajlı/Kırılgan Grupların Görüşlerini Dahil Etmek İçin Önerilen Strateji	37
5.4. Bilgilerin Paylaşılması	38
5.5. Projenin Gelecek Aşamaları.....	39
5.6. Vatandaş Katılımı.....	39
6. PAYDAŞ KATILIM FAALİYETLERİNİ GERÇEKLEŞTİRMEK İÇİN KAYNAKLAR VE SORUMLULUKLAR... 39	
6.1. Yönetim Fonksiyonları ve Sorumlulukları	39
6.2. Kaynaklar	41
7. ŞİKÂYET MEKANİZMASI	43

7.1. TÜBİTAK'ın Proje için Şikâyet Giderme Mekanizması.....	43
7.2. Paydaşların Şikâyetlerinin Raporlanması ve İzlenmesi.....	47
7.3. Personel için TÜBİTAK Şikâyet Çözüm Sistemi	48
7.4. Dünya Bankası Şikâyet Giderme Sistemi	49
8. İZLEME VE RAPORLAMA	49
EK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Hakkında.....	51
EK-2 Projesi için TÜBİTAK Şikâyet Giderme Mekanizması Örnek Formu	52

Tablo ve Şekillerin Listesi

Tablo 1 . Kilit Paydaşlarla Yapılan Toplantıların Özeti	12
Tablo 2 Paydaş Grupları	19
Tablo 3 Paydaş Katılım Programı	30
Tablo 4 Operasyonel Harcamalar	42
Tablo 5 Şikâyetlerin Yanıtlanması ve Çözümlemesi İçin Zaman Çerçevesi	47
Şekil 1 Bileşen 2 Proje Uygulama Biriminin Genel Yapısı	41

Kelime Kısaltmaları ve Baş Harf Kısaltmaları

SKDM	Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması
CİMER	Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
ÇSKP	Çevresel ve Sosyal Taahhüt Planı
ÇSS	Çevresel ve Sosyal Standartlar
Ç&S	Çevresel ve Sosyal
ÇŞÇ	Çevresel ve Sosyal Çerçeve
ÇSYS	Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi
ŞGM	Şikayet Giderme Mekanizması
APG	Anahtar Performans Göstergesi
İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
ÇŞİDB	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
STB Bakanlığı	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
TB	Ticaret Bakanlığı
HMB	Hazine ve Maliye Bakanlığı
UAB	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
ETKB	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
TOB	Tarım ve Orman Bakanlığı
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
PUB	Proje Uygulama Birimi
Ar-Ge-Yenilik	Araştırma, Geliştirme ve Yenilik
PKP	Paydaş Katılım Planı
KOBİ'ler	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler
TEYDEB	Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı
TÜBİMER	TÜBİTAK İletişim Merkezi
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜBİTAK MAM	TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi
İYP	İşgücü Yönetimi Prosedürü

1. GİRİŞ

Bu plan, Yeşil Endüstri Projesi'nin (bundan böyle "Proje" olarak anılacaktır) 2 numaralı bileşeni için hazırlanan Paydaş Katılım Planıdır (PKP). Projenin PKP taslağı, ilgili ulusal mevzuata, Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Çerçevesinin (ESF) Çevresel ve Sosyal Standardı (ESS) 1 ve 10'a uygun olarak hazırlanmıştır. Bu taslak PKP, kamuya açıklama ve istişarelerden sonra nihai hale getirilecektir.

1.1. Proje Açıklaması

Bu proje, endüstrideki yeşil dönüşümü hızlandırmak ve böylece dekarbonizasyon çabalarını yoğunlaştırmak için tasarlanmıştır. Proje, Türkiye'de yerleşik sanayi firmalarının iklim değişikliği etkilerine uyum sağlama ve ilgili hafifletme çözümlerini benimseme konusunda daha donanımlı olmalarına destek olmayı amaçlamaktadır. Sanayi ihracatçıların ve değer zincirlerinin Türkiye'nin ana ihracat pazarlarındaki yeni gerekliliklerle (örn. SKDM, Yeşil Düzen, döngüsel ekonomi eylem planı, AB ürün direktifleri) uyumlu hale getirilmesine katkıda bulunacaktır.

TCMB, TÜBİTAK ve KOSGEB tarafından Dünya Bankası desteğiyle yürütülecek Yeşil Sanayi Projesi'nin toplam bütçesi 450 milyon dolar olarak belirlendi. Proje süresi beş yıldır ve proje, bu projenin üç ana bileşeninin borçlusu ve ana uygulayıcı organı olan SB, KOSGEB ve TÜBİTAK tarafından yürütülmektedir. Hazine ve Maliye Bakanlığı ulusal garantördür ve HMB, kredi programının mali ve sözleşmeli işlemlerini yönetecektir.

Bileşen-1 kapsamında ; KOBİ'lerin yeşil dönüşüm faaliyetleri için KOSGEB tarafından 250 milyon USD kredi sağlanacaktır. Bileşen, KOBİ'lerin makinelerini yükseltme, yeni teknolojiler edinme, teknik yardım alma, yeşil sertifikalar alma ve/veya kaynakları daha verimli kullanan bir endüstriye ve döngüsel ekonomiye geçişi kolaylaştıracak diğer müdahalelere yönelik planlarını finanse etmek için geri ödenebilir finansman sağlayacaktır. Bileşen, KOBİ'ler arasında yerel ve ihracat pazarlarındaki mevcut ve gelecekteki sürdürülebilirlik gereklilikleri, firma sürdürülebilirliğini geliştirmeye yönelik potansiyel teknolojiler ve bunların firma performansı üzerindeki beklenen etkileri ve yeşil sürdürülebilirlik için önerilen standartlar (uluslararası yeşil ürün sertifikasyonu gibi) hakkında farkındalık yaratacaktır.

Bileşen-2 kapsamında , Türk imalat firmalarında yeşil inovasyon faaliyetlerine ilişkin projeler için TÜBİTAK tarafından 175 milyon USD kredi sağlanacaktır. Mevcut uluslararası tanımlara dayanarak, yeşil inovasyon (veya eko-inovasyon), kasıtlı veya kasıtsız olarak sürdürülebilirliği iyileştiren yeni veya önemli ölçüde iyileştirilmiş ürünlerin (mallar ve hizmetler) ve iş süreçlerinin yaratılması, benimsenmesi ve uyarlanması olarak tanımlanır. Kalkınma ve doğal kaynakların daha verimli ve sorumlu kullanımına ve çevre üzerinde olumlu etkilere (enerji tasarrufu, kirliliğin azaltılması veya önlenmesi, atık geri dönüşümü, kaynak verimliliği vb. dahil) yol açar. Uygun faaliyetler, uygulamalı araştırma, prototip geliştirme, standart geliştirme, yeni ürün veya süreç geliştirme, ticarileştirme ve daha yeşil üretime veya daha yüksek enerji ve/veya kaynağa katkıda bulunan büyük ölçekli demonstrasyon türü faaliyetler gibi çok çeşitli girişimleri içerecektir. Bileşen, yeşil inovasyon için işletmelerin ihtiyaçlarının ve olası çözümlerin değerlendirilmesini, yeşil Ar-Ge faaliyetlerinin uygulanması için iş planlarının hazırlanmasını ve finanse edilmesini, firmaların yeşil Ar-Ge ve inovasyon faaliyetleri için girdi olarak ihtiyaç duyulacak makine veya ekipmanın satın alınmasını, yeni teknolojilerin lisanslanmasını, Ar-Ge personeli işe alımını, teknik yardımı, prototip geliştirmeyi, patent başvurularını, yeşil standartlar geliştirmeyi sertifikalandırmayı ve diğer ilgili faaliyetleri içermektedir. Bu bileşen kapsamında finanse edilen teknoloji faaliyetleri, mevcut Teknoloji Hazırlık Düzeyleri (TRL) çerçevesi kapsamında değerlendirilecektir. Çerçeve, araştırma, geliştirme ve uygulama aşamaları boyunca bir teknolojinin olgunluk seviyesini ölçer. TRL'ler 1'den 9'a kadar bir ölçeğe dayalıdır ve 9 en olgun teknolojidir. İkinci bileşen, Türkiye'de yeni yeşil teknolojilerin, ürünlerin veya süreçlerin geliştirilmesini içeren yeşil yenilik faaliyetlerinde bulunan hem KOBİ'leri hem de büyük ölçekli firmaları hedef alacaktır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, **Bileşen-3'ün uygulanmasından sorumlu olacak** ve bu Bileşen kapsamında 25 milyon USD'lik bir bütçe ile aşağıda öngörülen alt bileşenleri yönetecektir:

- Alt Bileşen-1 Proje Yönetimi
- Alt Bileşen-2 İhtiyaç Analizi
- Alt Bileşen-3 Kapasite Geliştirme
- Alt Bileşen-4 Yeşil Endüstri Akademisi
- Alt Bileşen-5 Yeşil Takip Sistemi
- Alt Bileşen-6 Tanıtım ve Yaygınlaştırma

Bileşen-3 kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerin genel amaçları aşağıdaki gibidir:

- Sanayide yeşil dönüşüm ihtiyaçlarının analizi (sektöre ve teknolojiye göre).
- Yeşil teknoloji taksonomisinin tanımlaması.
- Proje ortaklarının ve paydaşlarının kurumsal kapasitelerini geliştirmek.
- İmalat sanayi ve alt sektörlerinde sertifikalı yeşil dönüşüm uzmanları yetiştirerek imalat sektörünün kapasitesini geliştirmek.
- «Yeşil Sanayi Kuruluşu» belgelendirmesinin altyapısını tasarlamak.
- Sektörel düzeyde yeşil dönüşüm göstergeleri geliştirmek ve sektörün yeşil dönüşümünü izleyen bir bilgi yönetim sistemi kurmak.
- Yeşil dönüşüm konusunda ulusal düzeyde farkındalık yaratmak.

TÜBİTAK, finansman firmaları, firma platformları ve startup'lardaki uzun yıllara dayanan deneyimlerini yeni ürünlere çeşitlendirmek, Ar-Ge faaliyetlerini artırmak ve geçiş planlarında detaylandırılan yenilikçi yeşil çözümleri ve teknolojileri benimsemek suretiyle Bileşen 2'nin uygulanmasını yönetecektir . TÜBİTAK Kuruluş Kanunu, özel sektör kuruluşlarına geri ödemeli finansman verilmesine izin vermektedir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlı bir kuruluş olan TÜBİTAK, Türkiye'deki işletmeler için önde gelen Ar-Ge ve yenilik (Ar-Ge -Yenilik) alanında finansman sağlayan kuruluştur. TÜBİTAK Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı (TEYDEB) 1995 yılında kurulmuş olup, o tarihten bu yana özel sektör araştırma, teknoloji geliştirme ve yenilik projelerini hibe şeklinde desteklemektedir. Türkiye'nin ilk sanayi Ar-Ge destek programı olan 1501 – Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı'na zaman içinde yeni destek mekanizmaları eklenmiştir. Başkanlık, farklı aktörler ve Ar-Ge ve Yenilik süreçlerinin farklı aşamaları için destek programlarını çeşitlendirmiş ve artırmıştır. Bu projede , Türk sanayisinin yeşil dönüşümünü sağlayan ve kolaylaştıran Ar-Ge-Yenilik projeleri TEYDEB destek programları tarafından ele alınacaktır.

2005/7 sayılı eski Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu Kararnamesi uyarınca, TÜBİTAK tarafından desteklenecek Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri kapsamında ve tüm kamu birimlerinde BTY istatistiksel verilerin toplanmasında Frascati, Oslo ve Canberra Kılavuzlarının referans olarak kullanılmasına ve bu kılavuzların kullanımının yaygınlaştırılması için çaba gösterilmesine karar verilmiştir.. TÜBİTAK, bu tarihten itibaren Ar-Ge ve inovasyon tanımlarını ilgili mevzuatına dahil etmiştir. TÜBİTAK Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı'nın ana mevzuatlarında yer alan Ar-Ge, yenilik ve diğer kavramların tanımları ile Ar-Ge-Yenilik destek programları uygulama usul ve esasları Frascati, Oslo ve Canberra Kılavuzları ile uyumludur.

Belirlenen öncelikli Ar-Ge ve inovasyon konuları için, Dünya Bankası Yeşil Sanayi Projesi kapsamında aşağıda yer alan Ar-Ge-Yenilik destek yöntemleri ile TÜBİTAK tarafından KOBİ'lere ve büyük ölçekli firmalara, üniversitelere ve kamu araştırma kuruluşlarına Ar-Ge ve inovasyon destekleri sağlanacaktır.

1.2 Paydaş Katılım Planının Amaçları ve Kapsamı

Paydaş yönetimi, paydaşlarınızla olan ilişkilerinizi organize ettiğiniz, izlediğiniz ve geliştirdiğiniz süreçtir . Bu, ihtiyaç ve beklentilerini analiz ederek ve onlarla etkileşime geçip çeşitli görevleri planlayıp ve uygulayarak paydaşların sistematik olarak tanımlanmasını içerir.

Proje, Türkiye'deki araştırma ve yenilik ekosisteminde yer alan ve Proje ile ilgili olan devlet, özel sektör, araştırma sektörü ve STK'lardan çok sayıda paydaşa sahiptir. Paydaş riski orta düzeydedir ve bu nedenle faaliyetler, Proje süresi boyunca birden çok paydaşla koordinasyon ihtiyacına odaklanacaktır. Bu, paydaş katılımını etkili bir şekilde gerçekleştirmenin tek bir 'doğru' yolu olmadığı anlamına gelir; ancak, başarılı katılımı mümkün kılan unsurlar olarak hareket eden bir dizi temel unsur vardır. Bu nedenle, bu PKP'nin sonucu, bu kilit unsurların tartışılması ve Bileşen-2'nin paydaş katılım faaliyetlerinin uygulanmasına ilişkin rehberlik sağlanmasıdır. Spesifik olarak, bu paydaş katılım planı beş temel soru etrafında organize edilmiştir: •Neden paydaşların katılımı sağlanmalı? •Neye kpaydaşların katılımı sağlanmalı? •Paydaş olarak kimlerin katılımı sağlanmalı? •Her bir paydaş ne zaman dahil edilmeli? •Paydaşların katılımı nasıl sağlanmalı?

Başarılı stratejiler, tüm paydaşların bakış açılarını bütünleştirir ve birden çok paydaşı aynı anda tatmin etmenin yollarını arar. Mevcut Paydaş Katılım Planının (PKP) amacı, hedef grupları, paydaş katılım yöntemlerini ve paydaş katılım faaliyetlerinin uygulanmasındaki sorumlulukları ana hatlarıyla belirtmektir. PKP'nin amacı, proje hazırlama, uygulama ve uygulama sonrası aşamalarda paydaşların katılımını zamanında harekete geçirmektir. PKP özellikle aşağıdaki amaçlara hizmet edecektir:

- I. paydaş belirleme ve analizi;
- II. istişareler ve açıklama için katılım yöntemlerinin ve etkili iletişim araçlarının planlanması;
- III. PKP'nin uygulanmasında farklı aktörlerin rol ve sorumluluklarının tanımlanması;
- IV. Projenin Şikayet Mekanizmasının (ŞGM) tanımlanması; Ve
- V. paydaşlara geri bildirim sağlamak;
- VI. PKP'nin izlenmesi ve raporlanması.

1.3. Projenin Çevresel ve Sosyal Riskleri

Projenin Çevresel ve Sosyal Risk Sınıflandırması Orta Derecededir. Çevresel ve sosyal risk, belirli tehlikelerin meydana gelme olasılığı ile böyle bir olaydan kaynaklanan etkilerin ciddiyetinin bir kombinasyonudur. Orta Dereceli Risk, olumsuz risk ve etki potansiyelinin önemli olma ihtimalinin düşük olduğu risktir.

Genel olarak, Yeşil teknolojilerin geliştirilmesini ve benimsenmesini destekleyerek firmaların karbon ayak izlerini, su tüketimini azaltmalarını ve enerji verimliliklerini artırmalarını destekleyeceğinden, Projenin genel olarak olumlu Ç&S etkilerine sahip olması beklenmektedir. Ana Ç&S risklerinin ve etkilerinin geçici ve geri döndürülebilir, düşük büyüklükte ve yerel olması ve bilinen iyi yönetim uygulamaları yoluyla hafifletilmesi beklenmektedir.

2. Bileşen, şirketlerin yüksek teknoloji ve yeni ürünlerin Ar-Ge-Yenilik değerini geliştirmeleri, inovasyon güçlerini geliştirmeleri ve endüstriyel iyileştirme sağlamaları için onlara finansman sağlayarak sürdürülebilir kalkınmayı sürdürmek amacıyla düşük karbonlu ürünler üretme yeteneği ve teknolojisi edinmelerini destekleyecektir. Bileşen 2 ayrıca, teknoloji sağlayıcıları ile dahili Ar-Ge-Yenilik

kapasitesine sahip olmayan kullanıcılar arasında ağların kurulmasını destekleyerek yeşil teknolojilerin yayılmasını kolaylaştırmayı hedeflemektedir.

Bu şekilde, Bileşen 2'deki faaliyetler, Projenin aşağıda özetlenen hedeflenen genel kilit sonuçlarına güçlü bir şekilde katkıda bulunacaktır:

- Faydalanıcı firmalar tarafından elektrik kullanım verimliliğinde artış (toplam elektrik tüketimi/toplam çıktı, %);
- Faydalanıcı firmalar tarafından su kullanım etkinliğinde artış (toplam su tüketimi/toplam çıktı, %);
- Faydalanıcı firmaların sirküle olmayan atıklarında azalma (toplam atık payı, %);
- Yeşil teknolojilerde seferber edilen özel sektör yatırımı (US\$); Ve
- Desteklenen yararlanıcı firmalar tarafından sunulan yenilikçi yeşil verimlilik çözümlerinin sayısı (sayı).

TÜBİTAK'ın Ar-Ge-Yenilik desteklerinden yararlananlardan (KOBİ'ler, büyük şirketler ve üniversiteler dahil) endüstriyel şemsiye kuruluşlara ve diğer kamu kuruluşlarına kadar proje boyunca paydaş etkileşimi, sonraki bölümlerde açıkça tanımlanacağı üzerine, hedeflenen kilit sonuçlara ulaşma başarısı için ana unsur olarak değerlendirilmektedir. Paydaş etkileşimi açısından, *açıklık ve proje yaşam döngüsü yaklaşımı, bilgilendirilmiş katılım ve geri bildirim ile kapsayıcılık ve duyarlılığı* benimseyerek çalışmalar yürütülecek ve bu yaklaşım projenin tüm aşamalarında (hazırlık, uygulama ve izleme ve değerlendirme) benimsenecektir. Bu Paydaş Katılım Planı (PKP), ÇSS-10 Paydaş Katılımı ve Bankanın Bilgi İfşası (İng. *Information Disclosure*) gerekliliklerini yerine getirmeyi amaçlamaktadır.

Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Standartlarına (ÇSS'ler) ek olarak, çevresel ve sosyal risklerin azaltılmasına ilişkin hükümet yasaları ve yönetmelikleri de Projeye usulüne uygun olarak uygulanacaktır. Projenin Bileşen-2 kapsamında herhangi bir inşaat faaliyeti olmayacaktır. Ar-Ge faaliyetleri ile ilgili olmayan üretime yönelik inşaat ve kurulum giderleri ile altyapı yatırımı proje ağırlıklı giderler TÜBİTAK'ın herhangi bir Ar-Ge-Yenilik desteği kapsamında karşılanmaz.

Ayrıca, Yeşil Endüstri proje faaliyetleri için işgücü kullanımına ilişkin ESS 2 kapsamındaki gerekli iş kanunları ve Banka prosedürleri, İşgücü Yönetimi Prosedüründe (İYP) açıklanacaktır.

2. DÜZENLEMELER VE GEREKSİNİMLER

2.1. Ulusal Mevzuat

2.1.1. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

Paydaş katılımı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile güvence altına alınmıştır. Anayasa, insanların görüşlerini özgürce ifade edebilmelerini sağlayan hükümler içermektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 10. maddesi “Kanun Önünde Eşitlik” maddesidir. Bu maddeye göre “Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç farkı gözetilmeksizin kanun önünde eşittir . Kadın ve erkek eşit haklara sahiptir ve bu haklar Hükümet tarafından uygulamada mevcuttur. Bu amaçla alınan tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.”

Anayasanın 25. maddesi "Düşünce ve kanaat hürriyeti" maddesidir. Bu maddeye göre "Herkes düşünce ve fikir hürriyetine sahiptir. Hiç kimse, her ne sebeple olursa olsun, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce ve görüşlerinden dolayı kimse suçlanamaz ve suçlanamaz."

"Düşünceyi Açıklama ve Yayma Özgürlüğü (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın **26. Maddesi**)"nde de **vurgulandığı gibi**; herkesin düşünce ve kanaatlerini tek başına veya toplu olarak söz, yazı, resim veya diğer yollarla açıklama ve yayma hakkı vardır. Bu madde ayrıca resmi makamların müdahalesi olmaksızın bilgi veya fikir alma veya verme özgürlüğünü de kapsar.

Aynı zamanda herkesin "Dilekçe Hakkı, Bilgi Edinme Hakkı ve Kamu Denetçisine İtiraz Hakkı" (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın **74. Maddesi**) bulunmaktadır. Buna göre "Türkiye'de ikamet eden vatandaşlar ve yabancılar, müteakabiliyet ilkesi gözetilerek, kendileri veya kamu ile ilgili talep ve şikayetler hakkında yetkili mercilere ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazılı olarak başvurma hakkına sahiptir. Sonuç dilekçe sahibine gecikmeksizin yazılı olarak bildirilir. Herkesin bilgi edinme ve Halkın Avukatına başvurma hakkı vardır. Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde kurulan Halkın Avukatı(Ombudsman) Kurumu, idarenin işleyişine ilişkin şikâyetleri inceler. ¹⁷

2.1.2. 4982 Sayılı Kanun - Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, 25269 Sayılı Resmi Gazete (24.10.2003)

4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu (24.10.2003 tarih ve 25269 sayılı Resmi Gazete) bilgi edinme hakkına ilişkin süreci belirlemektedir. Bu Kanunun amacı, demokratik ve şeffaf bir yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak bilgi edinme hakkının usul ve esaslarını düzenlemektir. Bilgi verme yükümlülüğüne göre (Madde 5), kurum ve kuruluşlar, bu Kanunda düzenlenen istisnalar da dikkate alınarak, başvuru sahiplerine bilgi verilmesi amacıyla her türlü bilgi ve belgeye ilişkin gerekli idari ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdür; başvuruları hızlı, etkin ve doğru bir şekilde değerlendirmek ve karara bağlamak.

2.1.3. Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'un 3. maddesi uyarınca talep ve şikayetleri ile ilgili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine ve resmi makamlara yazılı dilekçe ile başvurabilirler (01.11 tarihli Resmi Gazete). .1984 ve 3071 numaralı). Türkiye'de ikamet eden yabancılar, karşılıklılık şartıyla ve dilekçelerinde Türkçe kullanmak kaydıyla bu haktan yararlanabilirler.

2.1.4. Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği, 31907 Sayılı Resmi Gazete (29.07.2022)

Madde 9 - Halkın bilgilendirilmesi ve sürece katılımı toplantısı:

"(1) Halkı yatırım hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere; Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlar ve proje sahibinin katılımı ile Bakanlıkça belirlenen tarihte, projeden en çok etkilenmesi beklenen ilgili halkın kolaylıkla ulaşabileceği il müdürlüğü tarafından belirlenen merkezi bir yer ve saatte halkın bilgilendirilmesi ve sürece katılımı toplantısı düzenlenir.

(2) Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlar toplantı tarihini, saatini, yerini ve konusunu belirten bir ilanı; projenin gerçekleştirileceği yörede yayımlanan yerel süreli yayın ile birlikte yaygın süreli yayın olarak tanımlanan bir gazetede toplantı tarihinden en az 10 takvim günü önce yayımlatır.

(3) Halkın bilgilendirilmesi ve sürece katılımı toplantısı, il müdürünün veya görevlendireceği bir yetkilinin başkanlığında yapılır. Toplantıda halkın; proje hakkında bilgilendirilmesi, görüş, öneri ve sorularının

alınması sağlanır. Halk tarafından dile getirilen görüş, öneri ve itirazlar toplantı hakkında düzenlenecek tutanakta belirtilir. Toplantı başkanı, katılımcılardan görüşlerini yazılı olarak vermelerini isteyebilir. Toplantı tutanağı, bir sureti il müdürlüğünde kalmak üzere Bakanlığa gönderilir.

(4) Komisyon üyeleri, özel format belirleme öncesinde, projenin planlandığı alanı inceleyebilir, bildirilen tarihte düzenlenecek halkın bilgilendirilmesi ve sürece katılımı toplantısına katılabilirler.

(5) Halkı, proje ve etkileri hakkında bilgilendirmek, halkın projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere, Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlar tarafından paydaş katılım planı (PKP) hazırlanır. Hazırlanan paydaş katılım planı ÇED başvuru dosyası ekinde sunulur. Bakanlık gerekli gördüğü durumlarda, yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlardan halkın bilgilendirilmesine yönelik olarak ÇED süreci boyunca; bilgilendirici broşür dağıtılması, anket, seminer gibi çalışmalar yapılması veya proje ile ilgili internet sitesi hazırlanarak bilgi paylaşılması gibi ilave çalışmalar yapmasını da isteyebilir. Ayrıca Bakanlık tarafından talep edilmesi halinde ÇED süreci içerisinde bu plan güncellenir”.

2.1.5. Türkiye'de Katılımcı Planlama Yaklaşımı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında “Stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme” başlığı altında;

“**Madde 9** - Kamu idareleri; kalkınma planları, Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen politikalar, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlarlar.”

Ayrıca, **Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Daire Başkanlığı**, kamu idarelerinin uygulamak zorunda olduğu stratejik planlama sürecine yönelik rehberler hazırlamakta ve paylaşmaktadır. Bu rehberlerden biri de **katılım ilkeleri** ile ilgilidir . Katılım belgesi ilkeleri, katılımcı çalışmaları tasarlayan, uygulayan ve yönetenler için bir en iyi uygulama kılavuzudur. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, kurumsal stratejik planlama ve katılım gerektiren büyük ölçekli proje ve çalışmalarda bu rehberler eşliğinde hareket etmektedir.

2.1.6. TÜBİTAK Stratejik Planı

TÜBİTAK 2019-2023 Stratejik Planı, bölümler arası işbirliğini ve bilgi paylaşımını teşvik edecek bir yaklaşımla, yüksek katılımı hazırlanmıştır.

TÜBİTAK 2019-2023 Stratejik Planının hazırlanmasında katılımcı bir süreç yürütülmüştür. Dış ve iç paydaşların görüş ve önerileri kapsamında durum analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular ve öneriler ışığında gelecek vizyonu şekillendirildi.

TÜBİTAK 2019-2023 stratejik plan çalışmalarının planlama aşamasında, ülkemizin 2023 hedefleri ve ülkemizin 11. Kalkınma planındaki öncelikleri doğrultusunda “birlikte gelişmek, birlikte başarmak” yaklaşımıyla üniversiteler ve özel sektör paydaşlarının görüşleri ve katkıları alınmıştır..

TÜBİTAK, Ar-Ge ekosisteminde geliştirilmesi hedeflenen konular için aşağıdaki başlıklar altında amaç ve hedefler belirlemiştir:

- Ülkemizin ana hedeflerine hizmet eden projelerin desteklenmesi

- Ulusal stratejik ve kritik alanlarda Ar-Ge projelerinin uygulanması
- Aktörler arası işbirliği (uluslararası işbirliği, üniversite-sanayi işbirliği)
- Öncül araştırma ve geliştirme
- Teknoloji tabanlı girişim şirketleri ve ticarileştirme arayüzleri
- Nitelikli insan kaynakları (esas olarak endüstri ihtiyaçları için)
- Toplumda bilim ve teknoloji bilinci

TÜBİTAK, ülke öncelikleri ve sektör ihtiyaçları doğrultusunda Ar-Ge ve inovasyon projelerinin desteklenmesine öncelik vermektedir. TÜBİTAK Çağrı Planı ve TÜBİTAK Destek Mekanizması Tasarımını yaparken bu ihtiyaçları göz önünde bulundurulur. Bu kapsamda sonuçlar ve kalite odaklı göstergeler belirlenir.

2.2. Paydaş Katılımına İlişkin Uluslararası Mevzuat

2.2.1. İnsan hakları

İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi kadın, erkek ve çocukların temel hak ve özgürlüklerinin belirlendiği ve güvence altına alındığı bir beyanname'dir. Bildirge ayrıca ekonomik, sosyal ve kültürel hakların yanı sıra medeni ve siyasi hakların genel tanımlarını da vermektedir. Beyannamenin birinci maddesi, "Bütün insanlar hür, haysiyet ve haklar bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vicdan sahibidirler, birbirlerine kardeşlik duygusuyla muamele etmelidirler." ve tüm Maddeler, dünyanın her yerindeki insanların temel, kültürel, ekonomik, siyasi ve sosyal haklarını ele almaktadır. Bildirge, Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi, Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi ve İhtiyari Protokollerle birlikte Uluslararası İnsan Hakları Hukukunu oluşturur.

2.2.2. Dünya Bankası Gereksinimleri

Dünya Bankası'nın Çevresel ve Sosyal Çerçevesi (ÇSÇ)'nin Çevresel ve Sosyal Standardı (ÇSS) 10, "Paydaş Katılımı ve Bilgi İfşası", "Borçlu ile proje paydaşları arasındaki açık ve şeffaf katılımın uluslararası iyi uygulamanın temel bir unsuru olarak önemini" kabul etmektedir." (Dünya Bankası, 2017: 97). Özellikle, ESS10 tarafından belirlenen gereklilikler şunlardır:

- Borçlular, proje yaşam döngüsü boyunca paydaşlarla ilişki kuracak ve bu tür bir angajmana proje geliştirme sürecinde mümkün olduğunca erken ve proje tasarımı konusunda paydaşlarla anlamlı istişareler yapılmasını sağlayan bir zaman diliminde başlayacaktır. Paydaş katılımının doğası, kapsamı ve sıklığı, projenin doğası ve ölçeği ile potansiyel riskleri ve etkileri ile orantılı olacaktır.
- Borçlular, tüm paydaşlarla anlamlı istişarelerde bulunacaklardır. Borçlular, paydaşlara zamanında, ilgili, anlaşılır ve erişilebilir bilgiler sağlayacak ve onlarla manipülasyon, müdahale, zorlama, ayrımcılık ve gözdağı olmaksızın kültürel olarak uygun bir şekilde istişarelerde bulunacaktır.
- Paydaş katılımı süreci, bu ÇSS'de daha ayrıntılı olarak belirtildiği gibi, aşağıdakileri içerecektir: (i) paydaş belirleme ve analizi; (ii) paydaşlarla katılımın nasıl gerçekleşeceğini planlanması; (iii) bilgilerin açıklanması; (iv) paydaşlarla istişare; (v) şikayetlerin ele alınması ve yanıtlanması; ve (vi) paydaşlara raporlama.
- Borçlu, çevresel ve sosyal değerlendirmenin bir parçası olarak, danışılan paydaşların tanımı, alınan geri bildirimlerin bir özeti ve geri bildirimlerin nasıl dikkate alındığına veya alınmadığına dair

kısa bir açıklama da dahil olmak üzere paydaş katılımının belgelenmiş bir kaydını muhafaza edecek ve ifşa edecektir.” (Dünya Bankası, 2017: 98).

Proje, Bileşen-2, özel Paydaş Katılım Planı (PKP'ler), uygulama aşamasında alt projelerin/faaliyetlerin özellikleri dikkate alınarak bu PKP'de tanımlanan ilke ve süreçler doğrultusunda hazırlanacaktır. Borçlu, projenin doğası ve ölçeği ile potansiyel riskleri ve etkileri ile orantılı olarak alt projeye özgü PKP'ler geliştirmekten sorumlu olacaktır.

Bu PKP, proje kapsamında planlanan vatandaş katılımı faaliyetleriyle tamamen uyumludur ve vatandaş katılımı faaliyetlerinin tekrarlanmamasını ve planlanan faaliyetlerin daha fazla katılım derinliği sağlamasını sağlar.

Proje, Bileşen-2, özel PKP mümkün olduğu kadar erken ve proje değerlendirmesinden önce açıklanmalıdır ve Borçlunun, Proje'nin PKP'si hakkında paydaşların geri bildirimlerini alması gerekir. Alınan geri bildirimler doğrultusunda PKP'de önemli değişiklikler yapılması gerekiyorsa, Borçlu PKP'nin güncellenmiş versiyonunu güncellemek ve yeniden açıklamak zorundadır.

ESS10'a göre Borçlu, projeden etkilenen tarafların projenin çevresel ve sosyal performansı ile ilgili endişelerini ve şikayetlerini zamanında almak ve çözümünü kolaylaştırmak için bir şikayet giderme mekanizması (ŞGM) önermeli ve uygulamalıdır. ŞGM'nin kapsamı, ölçeği ve türü, projenin potansiyel risklerinin ve etkilerinin doğası ve ölçeği ile orantılı olacaktır.

ŞGM şunları içerebilir: (i) şikayet ve endişelerin şahsen, telefon, e-posta ve/veya web sitesi aracılığıyla iletilmesini sağlamak; (ii) şikayetlerin yazılı olarak kaydedildiği ve bir veri tabanı olarak tutulduğu bir günlük; (iii) kullanıcıların şikayetlerinin kabulü, yanıtlanması ve çözüme kavuşturulması için bekleyebilecekleri sürenin uzunluğunu belirleyen, kamuya duyurulan prosedürler; (iv) şikayet prosedürü, yönetim yapısı ve karar vericiler hakkında şeffaflık; (v) şikayetin çözüme kavuşturulmaması durumunda tatmin edilmeyen şikayetlerin yönlendirilebileceği bir temyiz süreci (ulusal yargı dahil).

Buna göre, PKP taslağı, proje İYP'ü ile birlikte, ilgili paydaşların görüş ve yorumlarını almak üzere TÜBİTAK'ın web sitesinde hem İngilizce hem de Türkçe olarak açıklanacaktır. Belgeler ayrıca Dünya Bankası'nın harici web sitesi aracılığıyla da kullanıma sunulacaktır. Açıklanan belgelere ilişkin geri bildirimler, resmi yazışmalar, çevrimiçi geri bildirim formları ve e-postalar aracılığıyla toplanacak ve menfaat sahiplerinin yorum gönderirken seçebilecekleri çeşitli yollar sağlanacaktır.

3. ÖNCEKİ PAYDAŞ KATILIM FAALİYETLERİNİN KISA ÖZETİ

3.1. Kilit Paydaş Toplantıları ve İstişareler

Proje hazırlığının bir parçası olarak paydaş istişareleri gerçekleştirilmiştir. PKP çalışmaları kapsamında, PKP taslağı için TÜBİTAK PUB tarafından yürütülen önceki paydaş katılım faaliyetleri aşağıdaki Tablo 1'de verilmektedir. Toplantılar boyunca yapılan istişareler sonucunda projenin paydaşları ve kilit rolleri belirlenmiştir.

Tablo 1. Kilit Paydaşlarla Yapılan Toplantıların Özeti

TARİH	ETKİNLİK	KATILAN PAYDAŞLAR
-------	----------	-------------------

04.10.2022	Yüz Yüze Görüşme	STB, KOSGEB, TSE, Türkiye Kalkınma Yatırım Bankası (KYB), TSKB (TÜBİTAK MAM katıldı)
12.10.2022	Yüz Yüze Görüşme	STB, Dünya Bankası, KOSGEB, TSE, Türkiye Kalkınma Yatırım Bankası (KYB), TSKB (TÜBİTAK MAM katıldı)
19.10.2022	Yüz Yüze Görüşme	STB, KOSGEB, TSE
07.11.2022	Yüz Yüze Görüşme	STB, HMB
24.11.2022	Yüz Yüze Görüşme	STB, Dünya Bankası, KOSGEB
09.12.2022	Yüz Yüze Görüşme	STB, Dünya Bankası
12.12.2022	Sanal Görüşme	STB, - ÇŞİDB
13.12.2022	Sanal Görüşme	STB, ÇŞİDB
14.12.2022	Sanal Toplantı	STB ve Dünya Bankası
20.12.2022	Yüz Yüze Görüşme	Sağlık Bakanlığı
21.12.2022	Yüz Yüze Görüşme	STB, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, KOSGEB
06.01.2023	Yüz Yüze Görüşme	STB, Dünya Bankası ve KOSGEB
10.01.2023	İklim Değişikliği Eylem Planı Çalıştayı (Sanayi Sektörü)	ÇŞİDB
11.01.2023	Yüz Yüze Görüşme	STB, Dünya Bankası, KOSGEB
25.01.2023	Yüz Yüze Görüşme	Belirlenen Tüm Paydaşlar

3.2. Öncelikli Konuların Belirlenmesine Yönelik Katılım Faaliyetleri

2. Bileşen kapsamında TÜBİTAK, **İklim Forumu Bilim ve Teknoloji Komisyonu, Yeşil Büyüme Teknolojileri Yol Haritası ve Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanında belirlenen diğer ihtiyaçlar doğrultusunda sanayinin belirlenen ihtiyaçlarını karşılayan teknolojik dönüşüm ve yeşil yenilik faaliyetlerini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.**

Öncelikli konuların belirlenmesi sürecinde, Aralık 2021'den bugüne kadar yoğun paydaş etkileşimleri gerçekleştirilmiştir.

3.2.1. İklim Şurası Bilim ve Teknoloji Komisyonu için Paydaş Katılım Faaliyetleri

Öncelikli Ar-Ge-Yenilik konularına daha geniş bir yaklaşım için, **Bilim ve Teknoloji Komisyonu'nun Şubat 2022'de gerçekleştirdiği Türkiye'nin ilk İklim Şurasının sonuçları**, hedeflenen konuların ana kapsamı olarak kullanılacaktır. **Akademi, sanayi ve şemsiye STK'lardan yaklaşık 100 uzmanın katılımıyla** 5 ana temada 262 öncelikli konu ile 33 teknolojik çözüm geliştirilmiştir: (1) İklim Değişikliği, Çevre ve Biyoçeşitlilik; (2) Temiz ve Döngüsel Ekonomi; (3) Temiz, Erişilebilir ve Güvenli Enerji Arzı; (4) Yeşil ve Sürdürülebilir Tarım; (5) Sürdürülebilir Akıllı Ulaşım. **2, 3, 4 ve 5 numaralı temalar, endüstrinin yeşil dönüşümü ile doğrudan ilişkilidir; bu sebeple bu temaların kapsadığı 27 konu** Dünya Bankası Yeşil Sanayi Projesi kapsamında öncelikli konu olarak yer almaktadır.

21-25 Şubat 2022 tarihlerinde gerçekleştirilen İklim Şurası, Aralık 2021'de başlayan ve 2022 Mart ayı sonuna kadar yoğun bir şekilde devam eden paydaşlarla ön çalışmalarını içeren kapsamlı bir ön hazırlık dönemine sahiptir.

Aralık 2021'de Türkiye'deki Ar-Ge-Yenilik yetkinliği ve Bilim ve Teknoloji Komisyonu üyelerinin belirlenmesi için Yeşil Dönüşümün 5 ana teması altında paydaş analizi yapılmıştır. Yetkinlik haritası kapsamında akademisyenlerin daha önce yapmış oldukları araştırma projeleri ve uluslararası dergilerde yayınlanmış makaleleri dikkate alınarak taranmıştır. Yine özel sektör kuruluşları geçmiş Ar-Ge ve yenilik proje deneyimleri dikkate alınarak analiz edilmiştir. Faaliyet alanları bu konulara hizmet eden konularda yoğunlaşan kamu kurum ve kuruluşlarının listesi belirlenmiştir. Ayrıca ilgili özel sektör STK'larının bir listesi oluşturulmuştur. Tüm bu analiz çalışmaları dikkate alınarak özel sektör, üniversiteler, kamu kurumları ve STK'lardan 100'e yakın uzman Bilim ve Teknoloji Komisyonu'na üye olarak davet edilmiştir.

Ocak 2022 - Şubat 2022 döneminde, COVID-19 önlemleri dikkate alınarak paydaşlarla çevrim içi toplantılar düzenlenmiştir. Bilim ve Teknoloji Komisyonu bünyesinde 5 temada alt çalışma grupları oluşturulmuştur. Hem Komisyon düzeyinde hem de çalışma grubu düzeyinde paydaşların katılımıyla 40'tan fazla çevrimiçi toplantı gerçekleştirilmiştir.

Çalışmalarda öncelikle uluslararası literatür ve uzman görüşleri dikkate alınarak bu temaların kapsamı oluşturulmuştur. Bu kapsamlar dikkate alınarak Türkiye'deki ve dünyadaki mevcut durum raporları oluşturulmuştur. Ülkemizin iklim değişikliği ile mücadele ve uyum için fırsatlar yaratacak çığır açıcı teknolojilere olan ihtiyacı tespit edilmiş ve çözüm önerileri getirilmiştir. Önerilen teknik çözümler özetlenip ve teknoloji tabanlı politika önerilerine dönüştürülmüştür.

21-25 Şubat 2022 tarihlerinde Konya'da fiziki ortamda İklim Şurası yapılmıştır. Bilim ve Teknoloji Komisyonu üyelerinin de katıldığı genel istişare toplantısında nihai müzakere ve istişareler gerçekleştirilip teknoloji temelli politika önerileri nihai hale getirilmiştir.

Bilim ve Teknoloji Komisyonu'nun çıktıları ilgili Bakanlıklar, kamu kurumları ve özel sektör çatı kuruluşlarının tüm üst düzey temsilcilerine sunuldu ve dağıtılmıştır. Bu amaçla, bu üst düzey temsilcilerden oluşan Yuvarlak Masa adı verilen ayrı bir yönetim yapısı oluşturulmuştur. Yuvarlak Masa Toplantısına aşağıdaki kurum ve kuruluşlar katılmıştır.

- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı,
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı,
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bağlı bir kuruluş olan Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu,
- Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü,
- Türkiye Bilimler Akademisi,
- Nükleer Düzenleme Kurumu,
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı,
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlı bir kuruluş olan İklim Değişikliği Daire Başkanlığı,
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlı bir kuruluş olan Meteoroloji Genel Müdürlüğü,
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği,
- Yükseköğretim Kurulu,
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
- Türkiye İhracatçılar Meclisi
- Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı

- Türkiye Çelik Üreticileri Derneği,
- TürkÇimento- Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği
- Türkiye'nin Otomobil Ortak Girişim Grubu A.Ş.

Yuvarlak Masa toplantısı sonunda üst düzey temsilcilerin görüş ve önerileri toplanmış ve teknolojiye dayalı politika önerileri güncellenmiştir. Mart 2022 boyunca, raporun son haline getirilmesi için Bilim ve Teknoloji Komisyonu üyeleri ile etkileşimler devam etmiştir.

3.2.2. Yeşil Büyüme Teknoloji Yol Haritası için Katılım Faaliyetleri

Temmuz 2021'de Ticaret Bakanlığı tarafından yayınlanan AB Yeşil Mutabakat Eylem Planı, ekonominin tüm sektörlerinde yeşil dönüşümünü sağlamak için bir strateji sunmaktadır. Eylem Planı kapsamında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile TÜBİTAK tarafından “**Yeşil Büyüme Teknoloji Yol Haritası**” çalışmaları yürütülmektedir. TÜBİTAK, özellikle Sanayi Genel Müdürlüğü ve Milli Teknoloji Hamlesi Genel Müdürlüğü gibi Genel Müdürlüklerle, teknolojik ihtiyaçların tespit edilmesi ve çözümlerin geliştirilmesi konusunda yakın işbirliği içinde olmuştur.

Teknolojik Dönüşüm / Gelişim İhtisas Çalışma Grubu Grubu " (TDG İÇG) , Temmuz 2021'de yayınlanan Avrupa Yeşil Mutabakat Eylem Planı kapsamında "Hedef 2.2. Yeşil dönüşüm için teknolojik altyapının güçlendirilmesi" altında Eylem 2.2.1 “Teknoloji ihtiyaç analizi ile Avrupa Yeşil Mutabakatına uyumu ve yeşil üretimi destekleyecek öne çıkan teknolojilerin belirlenmesi ve belirlenen teknolojilerin geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve transferine yönelik çalışmaların yürütülmesi” ile ilgili görevleri yürütmek amacıyla STB ve TÜBİTAK tarafından Mart 2022'de kurulmuştur. Bu grup, “Yeşil Büyüme Teknoloji Yol Haritası”nın hazırlanması sürecini izlemekle sorumludur. TDG İÇG, 21 Nisan 2022 tarihinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı ve bunlara bağlı araştırma merkezleri/enstitüleri ile diğer kamu sektörü paydaşları ve özel sektörden çatı kuruluşlarının da aralarında bulunduğu toplam 43 kuruluştan 100'ün üzerinde katılımcı ile ilk toplantısını gerçekleştirmiştir.

Türkiye ekonomisi için kritik önem taşıyan ve yüksek karbon salınımına sahip olan Demir-Çelik, Alüminyum, Çimento, Kimyasallar, Plastik ve Gübre sektörleri için Teknoloji Yol Haritası çalışması yürütülmektedir. Odaklanmak üzere seçilen sektörler, Teknolojik Dönüşüm/Geliştirme İhtisas Çalışma Grubu'nda tartışılmış ve onaylanmıştır. Teknoloji Yol Haritası çalışmaları ile her sektör için öncelikli Ar-Ge ve yenilik konularını detaylandırılmaktadır.

Teknolojik Değişim/Dönüşüm İhtisas Çalışma Grubu üyelerinin katkılarıyla her sektör için ayrı Sektörel Odak Grupları oluşturulmuştur. Sektörel Odak Grup Çalışmaları, işletmelerin küresel ısınmayı sınırlandıran bir senaryo doğrultusunda faaliyet göstermelerini sağlayacak temel teknolojik ihtiyaçların ve çözüm önerilerinin belirlenmesine odaklanmıştır. Bunu yaparken her bir sektörün kendine özgü süreçleri, girdileri ve çıktıları, ürün yaşam döngüsü yaklaşımıyla Sektörel Odak Grup üyeleri tarafından tartışılmıştır. Sektörel Odak Grup Toplantıları 24 Mayıs - 3 Haziran 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Sektörel Odak Grup Toplantıları ile birlikte ürün yaşam döngüsü yaklaşımıyla kritik üretim teknolojileri ve bu üretim teknolojilerine bağlı kritik süreçler belirlenmiştir. Teknoloji temelli ihtiyaçlar ve çözümlere yönelik tartışmaların yanı sıra yol haritasının hazırlanmasına özel sektör şemsiye STK'lar moderatörlük yapmıştır.

- *Demir Çelik Sektörü Sektörel Odak Grubu (100 Kişi)*

Moderatör : Türkiye Çelik Üreticileri Derneği (TÇÜD)

- *Alüminyum Sanayii Sektörel Odak Grubu (63 kişi)*

Moderatör : Girişimci Alüminyum Sanayicileri ve İşadamları Derneği (GALSİAD)

- *Kimya Endüstrisi Sektörel Odak Grubu (51 kişi)*

Moderatör : Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği

- *Plastik Endüstrisi Sektörel Odak Grubu (77 kişi)*

Moderatör : Türkiye Plastik Sanayicileri Araştırma, Geliştirme ve Eğitim Vakfı (PAGEV)

- *Çimento Sanayi Sektörel Odak Grubu (48 Kişi)*

Moderatör : Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği

- *Gübre Sanayii Sektörel Odak Grubu (32 kişi)*

Moderatör : Gübre İmalatçıları, İthalatçıları ve İhracatçıları Birliği (GUID)

Ayrıca, temiz ve yeşil üretim süreçlerini sağlayacak teknolojik ihtiyaçların ve çözümlerin nihai hale getirilmesi için her sektördeki daha geniş bir temsilci havuzundan daha fazla öneri almak üzere çevrimiçi Katkı Formları da hazırlanmıştır. Katkı Formları sektör temsilcileri, şemsiye STK üyeleri ve TÜBİTAK Ar-Ge ve Yenilik projeleri yürüten firmalara 14 Haziran 2022 tarihinde dağıtılmıştır. Katkı formlarının nasıl doldurulacağına ilişkin bilgilerin verildiği "İklim Değişikliği ve Avrupa Yeşil Mutabakatı Teknolojik İhtiyaç/Çözüm Katkı Formu Bilgilendirme Toplantısı" 6 Temmuz 2022 tarihinde Sektör Temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Yanıtlar 31 Temmuz 2022 tarihine kadar toplanmıştır.

Ayrıca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Şubat ayında düzenlenen İklim Şurası kapsamında oluşturulan ve teknik koordinasyonu TÜBİTAK tarafından yürütülen Bilim ve Teknoloji Komisyonundan Sektörel İhtiyaçların Belirlenmesi ve Teknolojik Çözümler Aşaması için ilgili girdiler alınmıştır. Komisyon bünyesinde odaklanılan ana başlıklardan biri olan "Temiz ve Döngüsel Ekonomi" temasında, ülkemizin 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda çığır açan Ar-Ge ve yeniliğe dayalı çözümler üretmek ve iklim değişikliği ile mücadele için yeşil kalkınma politikası uyumu için çalışmalar yapılmıştır. Dolayısıyla teknolojik ihtiyaçlar ve bu aşamaya girdi olabilecek çözümler konusunda bir ön çalışma yapma fırsatı doğmuştur.

Her sektörde ilgili odak grupta belirlenen kritik üretim teknolojileri ve süreçleri, çevrim içi katkı formları aracılığıyla alınan ihtiyaçlar ve çözüm önerileri, İklim Şurası Bilim ve Teknoloji Komisyonu çalışmalarında ilgili sektörler için oluşturulan sorunlar ve çözüm önerileri, her sektörde "Mevcut En İyi Teknikler - Mevcut En İyi Teknikler" (MET) referans dokümanları konsolide edilerek odaklanılan sektörlerdeki teknolojik ihtiyaçlar ve çözümler taslak haline getirilmiştir.

Teknolojik Dönüşüm/Geliştirme İhtisas Çalışma Grubu ve Sektörel Odak Grupları üyelerinden, sektörel ihtiyaçların ve çözümlerin akademik bir bakış açısıyla zenginleştirilmesi konusunda çalışmak üzere Akademik Danışma Gruplarının kurulması için akademisyen önerileri alınmıştır. Akademik danışma grubu üyeleri çevrim içi formlara nitelikli katkı verme durumları katkıları, bilimsel çalışma alanlarına uygunluğu ve Ar-Ge-Yenilik projelerindeki performansları ve akademisyenlerin bağlı oldukları kurum ve kuruluşların dağılımı dikkate alınarak belirlenmiştir. Taslak teknolojik ihtiyaçlar ve çözümler, üye olarak önerilen tüm akademisyenlere iletilip, Eylül-Ekim 2022 boyunca katkıları toplanmıştır.

Sektörel Odak Gruplara üye olan sektör temsilcileri, Kasım-Aralık 2022 tarihlerinde Akademik Danışma Gruplarında seçkin akademisyenler ile birlikte çalışmışlardır. Her bir teknolojik çözümün yenilikçi yönleri ve teknik konuları, teknolojik hazırlık seviyeleri (Dünyada ve Türkiye’de), Ar-Ge-Yenilik işbirliği modelleri, tahmini zaman çerçevesi ve bütçesi bu ortak toplantılarda görüşülmüştür.

Her bir sektöre ait teknoloji yol haritalarının nihai taslakları, Ocak 2023'te TÜBİTAK'ta Teknolojik Dönüşüm/Geliştirme İhtisas Çalışma Grubu üyeleri ve ilgili araştırma gruplarının Yönlendirme ve Danışma Kurulu üyelerine nihai istişare için gönderilmiştir.

Elde edilecek sonuçlar, Türkiye ekonomisinin ve sanayisinin yeşil dönüşümüne ve ülkemizin bilim ve teknoloji odaklı yeşil ve sürdürülebilir kalkınma vizyonuna katkı sağlayacaktır. Bu çalışmanın çıktılarından yararlanan **Dünya Bankası Yeşil Sanayi Projesi, özellikle Türkiye'deki özel sektör kuruluşlarının yeşil dönüşüme uyum sağlamalarını tetikleyecek teknolojik ihtiyaçlarına yerli çözümler geliştirecek projelere destek sağlanmasının da önünü açacaktır.**

4. PAYDAŞ BELİRLEME VE ANALİZİ

4.1. Metodoloji

Paydaş katılımı, uygun şekilde tasarlanması ve uygulanması gereken, proje yaşam döngüsü boyunca yürütülen kapsayıcı bir süreçtir. Bu yaklaşım, bir projenin çevresel ve sosyal risklerinin başarılı bir şekilde yönetilmesi için önemli olan güçlü, yapıcı ve duyarlı ilişkilerin geliştirilmesini destekler. Paydaş katılımı proje geliştirme sürecinin erken bir aşamasında başlatıldığında en etkin şekilde olur; zira paydaşlar erken proje kararlarının ve projenin çevresel ve sosyal risklerinin ve etkilerinin değerlendirilmesi, yönetimi ve izlenmesinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu nedenle, Bileşen 2 için paydaş katılımı faaliyetleri, desteklenecek öncelikli konuların belirlenmesinden uygulanacak finansman aracının tasarımına kadar projenin hazırlık sürecine entegre edilmiştir. Daha da ileriye götürülecek bu katılımcı yaklaşım projenin tüm aşamalarına yayılacaktır.

En iyi uygulama yaklaşımlarını karşılamak için proje, paydaş katılımı için aşağıdaki ilkeleri uygulayacaktır.

- *Açıklık ve yaşam döngüsü yaklaşımı* : Proje için halkla istişareler, tüm yaşam döngüsü boyunca düzenlenecek, açık bir şekilde, dış manipülasyon, müdahale, zorlama veya korkutma olmaksızın gerçekleştirilecektir;
- *Bilgilendirilmiş katılım ve geri bildirim* : Bilgi sağlanacak ve tüm paydaşlar arasında uygun bir formatta geniş çapta dağıtılacaktır. Paydaşların geri bildirimlerini iletmek, yorumları ve endişeleri analiz etmek ve ele almak için fırsatlar sağlanacaktır.
- *Kapsayıcılık ve duyarlılık* : Daha iyi iletişimi desteklemek ve etkili ilişkiler kurmak için paydaşlar belirlenir. Projelere katılım süreci kapsayıcıdır. Tüm paydaşlar, mevcut koşulların izin verdiği ölçüde istişare sürecine dahil olmaya teşvik edilir. Tüm paydaşların bilgiye eşit erişimi sağlanmaktadır.

ÇŞŞ 10'a göre, proje paydaşları üç grup altında kategorize edilir:

- **Projeden etkilenen taraflar**, fiziksel çevrelerine, sağlıklarına, güvenliklerine, kültürel uygulamalarına, refahlarına veya geçim kaynaklarına yönelik fiili etkiler veya potansiyel riskler nedeniyle projeden etkilenen veya etkilenmesi muhtemel kişi veya grupları ifade eder. Bu paydaşlar, Projeden doğrudan veya dolaylı olarak (gerçekte veya potansiyel olarak), olumlu veya olumsuz olarak etkilenen veya etkilenmesi muhtemel olan ve/veya projeye ilgili değişikliğe en duyarlı olarak tanımlanan ve ihtiyaç duyan ve etkilerin ve önemlerinin belirlenmesinde olduğu kadar hafifletme ve yönetim önlemlerine ilişkin karar alma süreçlerinde de yakından yer alan bireyleri veya grupları içerebilir.

- **Diğer ilgili taraflar** proje konumu, özellikleri, etkileri veya kamu yararı ile ilgili konular nedeniyle projeye ilgi duyabilecek kişi veya grupları ifade eder. Örneğin, bu taraflar arasında düzenleyiciler, hükümet yetkilileri, özel sektör, bilim camiası, akademisyenler, sendikalar, kadın örgütleri, diğer sivil toplum kuruluşları ve kültürel gruplar yer alabilir. Bu paydaşlar projeden doğrudan etkilenmeyebilir, ancak kendi çıkarlarının projeden etkilendiğini ve/veya projeyi ve uygulama sürecini bir şekilde etkileyebileceğini düşünebilirler veya algılayabilirler.
- **Dezavantajlı Bireyler/Gruplar**, içinde buldukları koşullar nedeniyle proje etkilerinden olumsuz etkilenme olasılığı daha yüksek olan ve/veya bir projenin faydalarından yararlanma becerileri diğerlerinden daha sınırlı olan bireyleri veya grupları ifade eder. Bu tür bir bireyin/grubun genel istişare sürecinden dışlanması/bu sürece tam olarak katılamaması daha olasıdır ve bu nedenle, katılımı sağlamak için özel önlemler ve/veya yardıma ihtiyaç duyabilir.

Proje, Türkiye'deki araştırma ve yenilik ekosisteminde yer alan ve Proje ile ilgili olan devlet, özel sektör, araştırma sektörü ve STK'lardan çok sayıda paydaşa sahiptir. Paydaş riski orta düzeydedir ve bu nedenle faaliyetler, Proje süresi boyunca birden çok paydaşla koordinasyon ihtiyacına odaklanacaktır.

Ayrıca ÇSS-10, ÇSS-1: “Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi” ile birlikte okunmalıdır. Çünkü ÇSS-1, çevresel ve sosyal değerlendirmenin, paydaş katılımını değerlendirmenin ayrılmaz bir parçası olarak içereceğini belirtmektedir. Böylece, ilgili paydaş katılım faaliyetleri, düzenli Ç&S izleme raporlarının bir parçası olarak Dünya Bankası'na rapor edilecektir. Raporlama sıklığı, hazırlanacak Çevresel ve Sosyal Beyan Planı'nın içeriğine göre değişiklik gösterebilir.

Aşağıdaki Tablo 2, bu ilk iki grubun paydaş listesini, proje üzerindeki ana etkileri veya projeye olan ilgileri ile birlikte özetlemektedir.

Önem Düzeyi (İlgi ve Etki), paydaşların ihtiyaçları doğrultusunda, etki-ilgi seviyelerine ilişkin hassasiyetlerine bağlı olarak paydaşların ihtiyaçları doğrultusunda katılım düzeyi, paydaşlarla nasıl ilişki kurulacağı, nasıl bilgilendirileceği ve kurulan iletişimin sürekliliği hakkında bilgi sağlar. Belirlenen paydaşların Önem Düzeyine göre, koşullar aşağıdaki gibi değerlendirilecektir:

- **Yüksek İlgi – Yüksek Etki:** Birlikte çalışın
- **Yüksek İlgi – Düşük Etki:** Bilgilendirin
- **Düşük İlgi – Yüksek Etki:** İlgi alanları arayın ve/veya katılım faaliyetlerine davet edin
- **Düşük Faiz – Düşük Etki:** İzleme

Projenin bu aşamasında kimliği belirlenmemiş herhangi bir paydaş, PKP'nin etkili bir şekilde uygulanmasını kolaylaştırmak için kendilerini ve ihtiyaçlarını bildirmek üzere doğrudan TÜBİTAK PUB ile iletişime geçebilir.

Tablo 2 Paydaş Grupları

Taraflar/ Diğer İlgili Taraflar	Paydaşlar	Proje Üzerindeki Ana Etki veya İlgil/ Projeden Beklentiler	Önem Düzeyi	
			İlgi	Etki
Etkilenen Taraflar	Endüstriyel Girişimcilik	<p>Bileşen-2, Türkiye'de veya diğer pazarlarda yenilikçi yeşil teknolojilerin, ürünlerin veya süreçlerin geliştirilmesini içeren yeşil yenilik faaliyetlerinde bulunan her tür firmayı hedefleyecektir. Uygun firmalar yeni kurulan şirketler, KOBİ'ler veya teknoloji kullanıcısı/teknoloji tedarikçisi büyük firmalar olabilir.</p> <p>Bileşen aynı zamanda firma konsorsiyumlarını da destekleyecektir (genellikle her biri büyük bir firma ve birkaç KOBİ ve çoğunlukla akademik kurumların katılımıyla oluşur).</p> <p>Sektördeki yeşil dönüşümü hızlandıran Bileşen-2 uygulamaları, işletmeleri doğrudan ve olumlu yönde etkileyecektir.</p>	Yüksek	Yüksek
Etkilenen Taraflar	Ar-Ge-Yenilik destek programlarından faydalanan firmaların çalışanları	<p>Projeden doğrudan yararlanan işletmeler büyüdükçe çalışanların kapasitesi ve yetkinliği de büyüyecektir.</p>	Yüksek	Yüksek

Taraflar/ Diğer İlgili Taraflar	Paydaşlar	Proje Üzerindeki Ana Etki veya İlgil/ Projeden Beklentiler	Önem Düzeyi	
			İlgil	Etkil
Etkilenen Taraflar	Üniversiteler ve Kamu araştırma kurumları	<p>Bileşen-2'deki destek programları, firma büyüklüğü, proje ölçeği ve konsorsiyum kompozisyonu ile ilgili olarak bu üç Ar-Ge-Yenilik destek yöntemini/ yaklaşımını temel alacaktır . Üniversiteler ve Kamu araştırma kurumları her üç modalitede de yer alabilir. Rollerini aşağıda her şerit altında ayrı ayrı tanımlanmıştır:</p> <p>1) Teknoloji sağlayıcılar arasındaki ortaklıklar dahil olmak üzere özel sektörün Ar-Ge-Yenilik projeleri (KOBİ'lere ve büyük ölçekli işletmelere sağlanır):</p> <p><i>Üniversitelerin ve kamu araştırma kurumlarının rolü:</i> Teknoloji geliştiren firmaların ihtiyaç duyduğu tamamlayıcı Ar-Ge için hizmetlerin satın alındığı yer olarak.</p> <p>2) Talep Odaklı Endüstriyel Ar-Ge-Yenilik projeleri (teknoloji sağlayıcı ve son kullanıcı, sanayi-üniversite)</p> <p><i>Üniversitelerin ve kamu araştırma kurumlarının rolü:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Desteklenen Ar-Ge-Yenilik projesinde son kullanıcı olan firmaların ihtiyaç duyduğu yeşil teknolojilerin geliştirilmesinde ana ortak olarak. • Teknoloji sağlayıcı firmalar tarafından tamamlayıcı Ar-Ge için hizmetlerin satın alındığı yer olarak. <p>3) Yenilik Platformları (sanayi yenilik ağları-SAYEM).</p> <p><i>Üniversitelerin ve kamu araştırma kurumlarının rolü:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Büyük ölçekli Ar-Ge-Yenilik konsorsiyumunun ana ortaklarından biri olarak. <p>“Endüstriyel İnovasyon Ağları Mekanizması (SAYEM)” ile özellikle Türkiye'de Ar-Ge Kanunu kapsamında akredite Ar-Ge ve ürün tasarım merkezleri bulunan özel sektör firmaları, hedeflenen değer zincirinde teknoloji tabanlı ürünler ile yer alan diğer firmalar , son kullanıcılar, teknoloji geliştirme bölgeleri ve üniversiteler ile birlikte bir ağ oluşturacaktır.</p> <p>Bunların yanı sıra akademik kurumlardan uzmanlar, proje boyunca faydalanıcılardan (KOBİ'ler ve büyük şirketler) alınan Ar-Ge projelerinin değerlendirilmesinde rol alacaktır.</p>	Yüksek	Yüksek
Etkilenen Taraflar	Yararlanıcıların operasyon alanı veya yakın çevresinde yerleşik vatandaşlar ve topluluklar	<p>Menfaatleri, güvenli ve sağlıklı operasyonlar ve yararlanıcı işletmelerin iyi iş yapmalarıdır.</p> <p>Çünkü yararlanıcı firmanın faaliyetleri onları etkileyebilir (örn. Toz, gürültü, kirlilik, sızıntılar).</p>	Orta	Yüksek

Taraflar/ Diğer İlgili Taraflar	Paydaşlar	Proje Üzerindeki Ana Etki veya İlgil/ Projeden Beklentiler	Önem Düzeyi	
			İlgil	Etkil
Etkilenen Taraflar	Şirketleri Yöneten TTO'lar	Projenin uygulanması sırasında Proje ile ilgili bilgilerin yayılmasından sorumlu olacaklardır.	Orta	Yüksek
Etkilenen Taraflar	Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yönetici Şirketler	Projenin uygulanması sırasında Proje ile ilgili bilgilerin yayılmasından sorumlu olacaklardır.	Orta	Yüksek
Diğer İlgili Taraflar	Strateji ve Bütçe Başkanlığı	Proje ile ilgili maliyetlerin Yatırım Programına ve Bütçe ve Orta Vadeli Mali Plana dahil edilmesi amacıyla	Yüksek	Yüksek
Diğer İlgili Taraflar	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (ETKB) (bağlı kuruluşu Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu ile birlikte)	Temiz, Erişilebilir ve Güvenli Enerji Arzı, Dünya Bankası'nın Yeşil Sanayi Projesi 2. Bileşeninin Yeşil Dönüşüm Öncelikli Ar-Ge-Yenilik Konuları arasında yer almaktadır. Bu nedenle Bakanlık; Temiz, Erişilebilir ve Güvenli Enerji Temini alanında yürütülen Ar-Ge-Yenilik projelerinin çıktılarında yararlanacaktır. Projeden beklentileri, projenin görünür ve ölçülebilir sonuçlarla başarılı bir şekilde uygulanmasıdır.	Orta	Orta
Diğer İlgili Taraflar	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞİDB) (bağlı kuruluşu olan İklim Değişikliği Müdürlüğü ile birlikte)	Bakanlık, Dünya Bankası'nın Yeşil Sanayi Projesi Bileşen-2'sinin Yeşil Geçiş Öncelikli Ar-Ge-Yenilik Konularında yürütülen Ar-Ge-Yenilik projelerinin sonuçlarından yararlanacaktır. Sonuçlar, "Türkiye'nin Ulusal İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı (2021-2023)" ve "Uzun Vadeli İklim Değişikliği Stratejisi ve Eylem Planı-2030" (Taslak)'un teknoloji bölümlerini tamamlayacaktır. Bakanlık, Türkiye'de iklim değişikliği ile mücadele faaliyetlerinin koordinasyonundan sorumlu olup, 29 Ekim 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulan "İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu" nun başkanıdır. Projeden beklentileri, projenin görünür ve ölçülebilir sonuçlarla başarılı bir şekilde uygulanmasıdır.	Orta	Orta

Taraflar/ Diğer İlgili Taraflar	Paydaşlar	Proje Üzerindeki Ana Etki veya İlgil/ Projeden Beklentiler	Önem Düzeyi	
			İlgil	Etkil
Diğer İlgili Taraflar	Tarım ve Orman Bakanlığı (TOB) (bağlı kuruluşu Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü ile birlikte)	Yeşil ve Sürdürülebilir Tarım, Dünya Bankası'nın Yeşil Sanayi Projesi 2. Bileşeninin Yeşil Dönüşüm Öncelikli Ar-Ge-Yenilik Konuları arasında yer almaktadır. Bu nedenle Bakanlık, Yeşil ve Sürdürülebilir Tarım alanında yürütülen Ar-Ge-Yenilik projelerinin sonuçlarından yararlanacaktır. Bakanlık, tarım, ormancılık ve balıkçılığa yönelik iklim değişikliğine uyum faaliyetlerinin koordinasyonundan sorumludur. Bakanlık Makamı'nın 28.12.2022 tarih ve 8288494 sayılı Oluru ile yürürlüğe giren 2022/16-A sayılı Genelge ile oluşturulan Tarım Sektörü İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulu'nun başkanlığını Bakanlık yürütmektedir. Projeden beklentileri, projenin görünür ve ölçülebilir sonuçlarla başarılı bir şekilde uygulanmasıdır.	Orta	Orta
Diğer İlgili Taraflar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (UAB)	Sürdürülebilir Akıllı Ulaşım, Dünya Bankası'nın Yeşil Endüstri Projesi 2. Bileşeninin Yeşil Dönüşüm Öncelikli Ar-Ge-Yenilik Konuları arasında yer almaktadır. Bu nedenle Bakanlık, Sürdürülebilir Akıllı Ulaşım alanında yürütülen Ar-Ge-Yenilik projelerinin sonuçlarından yararlanacaktır. Bakanlık, ulaşırmaya yönelik iklim değişikliğine uyum faaliyetlerinin koordinasyonundan sorumludur. Projeden beklentileri, projenin görünür ve ölçülebilir sonuçlarla başarılı bir şekilde uygulanmasıdır.	Orta	Orta
Diğer İlgili Taraflar	Ticaret Bakanlığı (TB)	Temmuz 2021'de Ticaret Bakanlığı tarafından yayınlanan Türkiye Yeşil Mutabakat Eylem Planı, ekonominin tüm sektörlerinde yeşil bir geçiş sağlamak için bir strateji sunmaktadır. Eylem Planı kapsamında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile TÜBİTAK tarafından "Yeşil Büyüme Teknoloji Yol Haritası" çalışmaları yürütülmektedir. Bu nedenle Bakanlık, Dünya Bankası Yeşil Sanayi Projesi kapsamında TÜBİTAK tarafından desteklenen Ar-Ge-Yenilik projelerinin çıktılarından yararlanacaktır. Projeden beklentileri, projenin görünür ve ölçülebilir sonuçlarla başarılı bir şekilde uygulanmasıdır.	Orta	Orta
Diğer İlgili Taraflar	Ziraat Bankası	Ziraat Bankası, Türkiye'de bir devlet bankasıdır. Ziraat Bankası, yararlanıcı firmaların mali durumları ile kredibilite ve garanti koşulları alanında proje hazırlama ve uygulama aşamalarında danışılan bir kuruluştur.	Düşük	Yüksek

Firmaların Yeşil İnovasyonunu Destekleyin – Paydaş Katılım Planı (PKP)

Taraflar/ Diğer İlgili Taraflar	Paydaşlar	Proje Üzerindeki Ana Etki veya İlgil/ Projeden Beklentiler	Önem Düzeyi	
			İlgil	Etkil
Diğer İlgili Taraflar	Kredi Garanti Fonu (KGF)	1991 yılında kurulan Kredi Garanti Fonu, ana sözleşmesine göre kar amacı gütmeyen bir anonim şirkettir. Şirket, kredibilitesi olan ancak teminat yetersizliği nedeniyle banka kredilerinden yararlanamayan hem KOBİ'lere hem de KOBİ dışı kuruluşlara garanti ve teminat desteği sağlamak temel amacına hizmet etmektedir. KGF, yararlanıcı firmaların kredi garanti koşulları alanında proje hazırlama ve uygulama aşamalarında danışılan bir kuruluştur.	Düşük	Yüksek
Diğer İlgili Taraflar	Kalkınma Ajansları	Beklentileri, Proje çıktılarının bölgesel düzeyde Yeşil Dönüşüme yönelik Akıllı uzmanlaşma faaliyetlerini tamamlamasıdır. Bu nedenle, Projenin görünür ve ölçülebilir sonuçlarla başarılı bir şekilde uygulanması onlar için de faydalıdır.	Orta	Yüksek

Taraflar/ Diğer İlgili Taraflar	Paydaşlar	Proje Üzerindeki Ana Etki veya İlgil/ Projeden Beklentiler	Önem Düzeyi	
			İlgil	Etkil
Diğer İlgili Taraflar	<p>Başlıca Özel Sektör Şemsiye Kuruluşları (STK'lar):</p> <ul style="list-style-type: none"> Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Uluslararası Yatırımcılar Derneği Sanayi Odaları Ticaret Odaları 	<p>Projeden beklentileri, projenin görünür ve ölçülebilir sonuçlarla başarılı bir şekilde uygulanmasıdır.</p> <p>Bu STK'lar ve endüstrinin yeşil dönüşümüne odaklanan özel yönetim organları (aşağıda listelenenler gibi) ile Proje boyunca sürekli etkileşim olacaktır. Ayrıca, Projenin uygulanması sırasında proje teklif çağrılarının ve finanse edilen projelerin çıktılarının yaygınlaştırılmasına da katkıda bulunacaklardır.</p>	Yüksek	Yüksek
		<ul style="list-style-type: none"> TOBB'un Çevre ve İklim Değişikliği Daimi Komitesi ve Avrupa Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu (iki ayrı yönetim organı vardır). Ayrıca TOBB Sektörler ve Girişimcilik Daire Başkanlığı, üçte biri ilgili sektörler olmak üzere 63 farklı Sanayi Meclisi'nden öncelikli alanlar açısından sorumludur. MÜSİAD Enerji ve Çevre Sektör Kurulu (MÜSİAD İklim Bildirisini açıkladı. Uluslararası Enerji Zirvesi Akıllı Tarım Şehirleri Modeli Raporunu da yayınladılar.) TİM İklim Komitesi ve Sanayi Sürdürülebilirlik Bilim Kurulu (TİM geçen yıl Sürdürülebilirlik Eylem Planı, Sektörel Sürdürülebilirlik Eylem Planları açıklamıştı) TÜSİAD Enerji, Çevre ve İklim Değişikliği Yuvarlak Masa Toplantısı, Çevre ve İklim Değişikliği, Enerji, Gıda, İçecek ve Tarım Çalışma Grupları (TÜSİAD, İklim Değişikliği Konusunda Tutum Belgesini geçen yıl açıklamıştı) Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Yeşil Dönüşüm Komitesi, İş Konseyleri (Enerji) Uluslararası Yatırımcılar Derneği (YASED) Sürdürülebilir Kalkınma Platformu, Çalışma Grupları (Enerji, Gıda ve Tarım) 		

Taraflar/ Diğer İlgili Taraflar	Paydaşlar	Proje Üzerindeki Ana Etki veya İlgil/ Projeden Beklentiler	Önem Düzeyi	
			İlgil	Etkil
Diğer İlgili Taraflar	Diğer Sektörel STK'lar	<p>Dünya Bankası Yeşil Sanayi Projesi kapsamında sağlanacak Ar-Ge-Yenilik desteklerinin öncelikli konuları arasında “Yeşil Büyüme Teknoloji Yol Haritası” çıktılarını yer almaktadır.</p> <p>Yeşil Büyüme Teknoloji Yol Haritası'nın hazırlanmasında aşağıdaki özel sektör sektörel STK'ları görev almıştır.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Türkiye Çelik Üreticileri Derneği (TÇÜD) • Girişimci Alüminyum Sanayicileri ve İşadamları Derneği (GALSİAD) • Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği • Türk Plastik Sanayicileri Araştırma, Geliştirme ve Eğitim Vakfı (PAGEV) • Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği • Gübre İmalatçıları, İthalatçıları ve İhracatçıları Birliği (GUID) • Türkiye Alüminyum Sanayicileri Derneği (TALSAD) <p>Ayrıca, Projenin uygulanması sırasında proje teklif çağrılarının ve finanse edilen projelerin çıktılarının yaygınlaştırılmasına da katkıda bulunacaklardır.</p> <p>Projenin izleme aşamasında da katkılarını almak için iletişime geçilecektir.</p>	Yüksek	Yüksek
Diğer İlgili Taraflar	Sosyal Güvenlik Kurumu ve Gelir İdaresi Başkanlığı	TÜBİTAK, şirketlerin destek başvurularını uygunluk kriterlerine göre tarayan ve başvuran firmaların ödenmemiş vergi ve sosyal güvenlik yükümlülüklerinin olup olmadığını kontrol eden bir başvuru platformu çalıştıracaktır.	Düşük	Orta
Diğer İlgili Taraflar	Ulusal Medya	Medya, görünürlüğünü sağlamak ve ulusal düzeyde paydaş katılımını kolaylaştırmak için Proje ile ilgili bilgilerin geniş ve düzenli bir şekilde yayılmasını sağlayacaktır.	Düşük	Yüksek

4.2. Dezavantajlı ve Kırılgan Savunmasız Bireyler veya Gruplar

Dezavantajlı ve Kırılgan Bireyler veya Gruplar, projenin etkilerinden olumsuz etkilenme olasılığı daha yüksek olan ve/veya bir projenin faydalarından yararlanma becerileri diğerlerinden daha sınırlı olan kişilerdir. Bu tür bir bireyin/grubun genel istişare sürecinden dışlanması/bu sürece tam olarak katılamaması daha olasıdır ve bu nedenle, bunu yapmak için özel önlemler ve/veya yardıma ihtiyaç duyabilir.

2. Bileşen’de:

Dezavantajlı gruplar şu şekilde değerlendirilmektedir:

- Kadınlar liderliğindeki veya kadınlar tarafından yönetilen işletmeler ve
- Firma bünyesinde sınırlı Ar-Ge kapasitesine sahip firmalar

UNIDO kadın girişimciliği ile daha kapsayıcı, yeşil ve akıllı büyümeyi teşvik etme arasındaki bağlantının genellikle yeterince dikkate alınmadığını belirtmektedir. Küresel ölçekte, kadınların geleneksel sektörlerden çok yeşil sektörlerle ilgi duyduğu görülmektedir. Örneğin, yenilenebilir enerji sektörü işgücündeki kadınların payı fosil yakıt sektöründen daha yüksektir; %22'ye kıyasla %32'dir.

Kendi bünyelerindeki Ar-Ge kapasitesi sınırlı olan firmalar, yeşil teknolojileri geliştirme ve/veya elde etme konusunda engellerle karşılaşmaktadır. Bunlar çoğunlukla ekonomideki teknoloji kullanıcılarıdır. Firmalarda teknoloji üretmek, benimsemek, iyileştirmek ve geliştirmek için gerekli olan bilgi, beceri ve deneyim olarak tanımlanan teknolojik yetenekten yoksundurlar. Bu tür firmaları teknoloji kullanıcıları olarak Ar-Ge-Yenilik projelerine dahil etmeye yönelik önlemler alınacaktır.

Proje, bu tür dezavantajlı grupların yararlanıcı olması için hedefler koyarak mevcut boşlukları giderecektir.

Kırılgan gruplar şu şekilde tanımlanmaktadır:

- Genç işletmeler: 5 yıldan daha az süredir faaliyette bulunan işletmeler ve
- Ar-Ge faaliyetlerine yeni başlayan firmalar
- Az gelişmiş bölgelerdeki işletmeler: Büyükşehirlerin sınırları dışında yerleşik olan işletmelerdir.

Genç firmalar, Ar-Ge faaliyetlerine yeni başlayan firmalar ve az gelişmiş bölgelerdeki işletmeler, olgun işletmelere ve gelişmiş bölgelerdeki işletmelere göre bilgiye ve kamu imkanlarına erişimde daha fazla güçlük çekmektedir. Bu işletmelerin kırılgan olarak tanımlanmasının bir başka nedeni de, Ar-Ge-Yenilik projelerinin finanse edilen giderlerinin geri ödenmesi sorunudur. Özellikle genç işletmeler, düzensiz nakit akışları nedeniyle geri ödenebilir finansmanı geri ödemekte zorlanabilmektedirler. Bu nedenle, bu firmalar Projeye başvurmaktan kaçınabilirler.

Bir başka önemli nokta ise bu işletmeler yeşil dönüşüm konusunda yeterli bilgiye sahip olmayabilirler. Bu nedenle, kaynak verimliliğini artırmak için yeşil geçiş planlarını benimsemek öncelikleri olmayabilir. Ayrıca temiz, erişilebilir ve güvenilir enerji konusunda yeterli bilgiye sahip olmayabilirler.

Projeden etkilenen tüm paydaşların Proje bilgilerini alma, endişelerini dile getirme, yazılı veya sözlü yorumlarda bulunma fırsatına sahip olmasını sağlamak için, dezavantajlı ve kırılgan grupları anlamlı bir şekilde dikkate almak için özel tedbirler alınacaktır. Bu tedbirler bir sonraki bölümde açıklanacaktır.

PKP, Proje ile ilgili herhangi bir değişikliğe göre güncellenecek yaşayan bir belgedir ve bu nedenle PKP'nin bu bölümü Projenin nihai haline göre güncellenecektir.

5. PAYDAŞ KATILIM PROGRAMI

5.1. Paydaş Katılım Yöntemleri

Paydaş katılımı, proje süresince devam eden kapsamlı bir prosedürdür. Paydaş katılımı, proje geliştirme sürecinin başlarında başlatıldığında en iyi sonucu verir ve Projeye yön verecek seçeneklerin değerlendirilmesinin yanı sıra projenin çevresel ve sosyal risklerinin ve etkilerinin değerlendirilmesi, yönetimi ve izlenmesi için de çok önemli bir bileşendir. Böylece, 2. Bileşen için paydaş katılım faaliyetleri, desteklenecek öncelikli konuların belirlenmesinden uygulanacak finansman aracının tasarımına kadar Proje hazırlık sürecine entegre edilmiştir. “Öncelikli Konuların Belirlenmesine Yönelik Katılım Faaliyetleri” ve “Destek Modülleri ve Finans Modüllerinin Tasarımına Yönelik Katılım Faaliyetleri” ile ilgili bilgiler Bölüm 3'te verilmektedir.

Daha da ileriye götürülerek bu katılımcı yaklaşım projenin tüm aşamalarına yayılacaktır. TÜBİTAK'ın paydaş katılımı için benimsediği yaklaşım, belirlenmiş paydaş grupları arasındaki etkileşimleri içerecek, paydaşlardan tavsiye ve şikayetlerin iletilmesi için kanallar sunacak ve proje kararları alınırken bu bilgilerin dikkate alınmasını garanti edecektir.

Projenin yürütülmesi sırasında uygulanacak ve paydaşlığı sürdürmenin yanı sıra projenin olumlu çevresel ve sosyal etkisi konusunda farkındalık yaratmayı amaçlayan katılımcılığa yönelik yaklaşımlar aşağıda açıklanmaktadır.

- Proje Lansman ve Kapanış Toplantıları
- Resmi Proje Toplantıları
- Bilgilendirme Toplantıları ve Eğitimler
- İstişare Toplantıları
- Dijital İletişim Araçları/Platformları
- Desteklenen kuruluşlarla ikili görüşmeler
- Anket çalışmaları
- Şikayet Mekanizması

Proje Başlangıç ve Kapanış Toplantıları : Proje yaşam döngüsünün hem başında hem de sonunda proje faaliyetlerini ve sonuçlarını duyurmak ve yaymak için çok paydaşlı toplantılar yapılacaktır.

Resmi Proje Toplantıları : Resmi proje toplantıları, (i) TÜBİTAK PUB yetkilileri arasında ve (ii) Dünya Bankası ile Uygulayıcı Ortaklar (HMB, STB, KOSGEB, TÜBİTAK) ve Strateji ve Bütçe Başkanlığı, TÜBİTAK MAM, Ziraat Bankası, KGF ile olmak üzere iki düzeyde yapılacak iç toplantılardan oluşacaktır. TÜBİTAK'ın farklı birimlerinin temsilcileri, bu Projede görevlendirilen her bir uzmanı Projenin tüm unsurları/kilometre taşları hakkında bilgilendirmek için, Projenin hem hazırlık hem de uygulama aşamasında aylık olarak bir araya geleceklerdir. Ayrıca, Proje Uygulama Birimi Projenin sorunsuz yürütülmesini sağlamak için haftalık olarak toplanacaktır. Dünya Bankası, Uygulayıcı Ortaklar (HMB, STB, KOSGEB, TÜBİTAK) ve TÜBİTAK MAM her ay düzenli olarak toplanacaktır, ancak bu toplantılar Dünya Bankası veya Bakanlığın talebi üzerine olağanüstü de yapılabilir. Hak sahibi firmaların Ziraat Bankası ve KGF ile etkileşimine ilişkin görüşülecek hususlar olduğunda Ziraat Bankası ve KGF de toplantılara davet edilecektir.

Bilgilendirme Toplantıları ve Eğitimler: Bu toplantılar, proje paydaşlarını alt proje faaliyetlerinin kapsamı ve zaman çizelgesi hakkında bilgilendirmek için düzenlenecek bilgilendirme toplantılarıdır. Bu etkinlikler, her bir alt bileşen için hedef paydaşlara ulaşarak Proje ve Proje kapsamında verilecek eğitimler/destekler hakkında farkındalıklarını artırmak için düzenlenecektir. Bu toplantıların çoğu dijital platformlar üzerinden gerçekleştirilecektir.

İstişare Toplantıları : Projenin hem hazırlık, hem uygulama hem de uygulama sonrası aşamasında çeşitli paydaşlarla istişare toplantıları gerçekleştirilecektir. İstişare toplantıları, proje faaliyetlerinden etkilenen tüm potansiyel paydaşları ve Proje yaşam döngüsü boyunca belirlenen diğer tüm paydaşları içermelidir. Bunlar, Ar-Ge-Yenilik Destek Programlarının yararlanıcılarını; hükümet yetkililerinin, STK'ların, sektörel derneklerin ve uluslararası kuruluşların temsilcilerini içerir. Toplantı tutanakları ve toplantıların katılımcı listeleri kayıt altına alınacaktır. Bu toplantıların çoğu dijital platformlar üzerinden gerçekleştirilecektir. Bunlar TÜBİTAK'ın paydaşlardan geri bildirim toplarken, Projenin başarılarını ve başarısızlıklarını proje yaşam döngüsü boyunca paylaşma fırsatı bulacağı işbirlikçi geri bildirim oturumları içeren ve edinilen deneyimlerin görüşüldüğü **İstişare Toplantılarını** içerecektir. Bu toplantılar, geri bildirim ve gözlem toplamak için bir araçtır.

Dijital İletişim Araçları/Platformları: TÜBİTAK'ın web sitesi ve sosyal medya hesapları, e-posta grupları ve ulusal/yerel televizyon kanalları, paydaşları Proje'deki önemli gelişmeler hakkında bilgilendirmek için kullanılacaktır. Elektronik yayınlar (Afiş, broşür, broşür vb.) hazırlanacaktır. Yüz yüze görüşme ihtiyacını azaltmak için bu araçlar etkin bir şekilde kullanılacaktır.

Şikayet Mekanizması: TÜBİTAK Bilgi Merkezi-TUBİMER (<https://tubimer.tubitak.gov.tr/tr>) adlı mevcut bir şikayet giderme mekanizması (ŞGM) mevcuttur. ŞGM'nin ayrıntıları bu belgenin 6. Bölümünde verilmektedir. Bu mekanizmanın düzgün ve zamanında işlemesi için, tüm süreci denetlemek üzere PUB'un bir parçası olarak ŞGM'dan sorumlu bir kişi olacaktır. ŞGM'den sorumlu olan kişi, izleme amacıyla projenin şikayet giderme sürecini raporlamaktan da sorumlu olacaktır. Bu kişi aynı zamanda şikayet mekanizmasını koordine ederek proje dahilinde sorunsuz çalışmasını sağlamak için şikayet mekanizmasını koordine etmekten sorumlu olacak ve proje paydaşlarına, proje faaliyetleri hakkında geri bildirimde bulunmaları ve/veya endişelerini dile getirmeleri için kanallar sağlayacaktır.

İlerlemenin Düzenli Raporlanması ve Proje Sonrası İzleme Süreci:

TÜBİTAK tarafından desteklenen projeler, Ar-Ge ve yenilik projelerinin yürütülmesi aşamasında düzenli olarak izlenmektedir. İlerleme raporları, değerlendiriciler tarafından teknik olarak incelenmekte ve projelerdeki ilerlemeler düzenli olarak izlenmektedir.

Buna ilave olarak, desteklenen Ar-Ge ve yenilik projelerinin bitiminden sonraki 1., 3. ve 5. yıl gibi farklı dönemlerde, bu projelerin Çevresel ve Sosyal çıktıları açısından başarılarının art arda takip edilmesini sağlayacak bir model geliştirecektir. Bu izleme modeli halihazırda devam etmekte olan Ticarileştirme İzleme Sürecine entegre edilecektir. Mevcut durumda, sanayi Ar-Ge projeleri kapsamında TÜBİTAK tarafından desteklenen projelerin ticarileşme başarısını kayıt altına almak için Ticarileştirme İzleme Süreci bulunmaktadır. Desteklenen firmalar nihai ilerleme raporlarını sunar sunmaz Ticarileştirme Planı hazırlamakla yükümlüdürler. Bu planın, Ar-Ge-Yenilik sonuçlarının piyasada başarılı bir şekilde hayata geçirilebilmesi için proje tamamlandıktan sonra yapılması planlanan çalışmaları ve açıklamaları içermesi beklenmektedir. Tamamlanan her Ar-Ge-Yenilik projesi için bir Ticarileştirme İzleme Hakemi atanır. Tamamlanan projelerin ekonomik etkisi, projenin tamamlanmasını müteakip birinci, üçüncü ve beşinci yılın sonunda bu İzleme Hakemi tarafından, belirtilen zaman aralıklarında desteklenen firma tarafından sunulan Ticarileştirme raporunun analizi ile

izlenir. Aynı firma tarafından TÜBİTAK'a yeni araştırma projesi önerisi sunulduğunda, daha önce desteklenen projelerin ekonomik etkisi değerlendirme sürecinde dikkate alınır ve önceliklendirilir.

Çevresel ve Sosyal İzleme Süreci, TÜBİTAK'ta Ticarileştirme İzleme Sürecine benzer şekilde, güçlü paydaş katılımını da içeren inşa edilecektir. Bu faaliyetler, düzenli Ç&S izleme raporlarının bir parçası olarak Dünya Bankası'na rapor edilecektir .

Proje ile ilgili tüm bilgilere TÜBİTAK, STB ve Dünya Bankası'nın resmi internet sitelerinden erişim sağlanacaktır.

5.2. Paydaş Katılım Programına Genel Bakış

Paydaşların Projeye katılımlarının sağlanması; tüm proje döngüsü hakkında paydaşların bilgilendirilmesi ve çekinceleri, geri bildirimleri ve şikayetlerinin alınması amacıyla istişareleri içerecektir. hakkında onları bilgilendirmek için tüm proje döngüsü boyunca paydaşlarla istişareleri içerecektir. Proje süresi üç Aşamaya ayrılmıştır:

- Tasarım ve Hazırlık Aşaması: Proje resmi olarak başlamadan önce
- Uygulama Aşaması: Proje resmi olarak başladıktan sonra
- Uygulama Sonrası Aşama: Projenin Kapatılması, Proje Çıktılarının İzlenmesi ve Nihai Belgelerin Hazırlanması

Aşağıdaki Tablo 3, hedeflenen paydaş gruplarını, proje aşamasını, iletişim kanallarını ve materyallerini, katılım faaliyetlerinin amacını göstermektedir.

Tablo 3. Paydaş Katılım Programı

Menfaat sahibi	Proje aşaması	İletişim Kanalları ve Materyaller	Amaç	Sıklık	Sorumlu parti
Dünya Bankası, Uygulayıcı Ortaklar (HMB, STB, KOSGEB) ve TÜBİTAK MAM, TSE, Ziraat Bankası, CGF	Tasarım&Hazırlık uygulama Uygulama Sonrası	<ul style="list-style-type: none"> Resmi Proje Toplantıları (1) Proje Başlangıç ve Kapanış Toplantıları (2) 	<ul style="list-style-type: none"> Ortak bir tasarım, izleme ve danışma ortamının oluşturulması 	Gerektiği gibi (1) Bir kez (2)	TÜBİTAK PUB
Sanayi Kuruluşları ve Üniversiteler / Kamu Araştırma Kuruluşları, TTO'lar, TGB'ler	Tasarım&Hazırlık uygulama Uygulama Sonrası	<ul style="list-style-type: none"> Proje Başlangıç ve Kapanış Toplantıları (1) Bilgilendirme Toplantıları ve Eğitimler (2) İstişare Toplantıları (3) Dijital İletişim Araçları/Platformları (4) Yararlanıcı Diyalogları (5) Anket çalışmaları (6) Şikayet Mekanizması (7) Düzenli İlerleme Raporlaması ve Proje Sonrası İzleme Süreci (8) 	<ul style="list-style-type: none"> Her potansiyel yararlanıcıya ulaşılması Tüm önemli son tarihler (terminler), teknik kapasite geliştirme faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olunması Geri bildirim alınması 	Bir kez (1) Üç Ayda Bir (2), (3) Sürekli (4), (5), (7) İhyaç olduğu gibi Proje başladıktan sonra yıllık (6) Proje başladıktan sonra 6 ayda bir ve proje bittikten 1., 3. ve 5. yılda (8)	TÜBİTAK PUB
STK'lar	Tasarım&Hazırlık Uygulama Uygulama Sonrası	<ul style="list-style-type: none"> Proje Başlangıç ve Kapanış Toplantıları (1) Bilgilendirme Toplantıları (2) İstişare Toplantıları (3) Dijital İletişim Araçları / 	<ul style="list-style-type: none"> Her potansiyel yararlanıcıya ulaşılması Tüm önemli son tarihler (terminler), teknik kapasite geliştirme faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olunması 	Bir kez (1) Üç Ayda Bir (2), (3) Sürekli (4), (5)	TÜBİTAK PUB

Menfaat sahibi	Proje aşaması	İletişim Kanalları ve Materyaller	Amaç	Sıklık	Sorumlu parti
		Platformları (4) • Şikayet Mekanizması (5)	• Geri bildirim alınması		
Sektörel Dernekler	Tasarım&Hazırlık Uygulama Uygulama Sonrası	• Proje Başlangıç ve Kapanış Toplantıları (1) • Bilgilendirme Toplantıları (2) • İstişare Toplantıları (3) • Dijital İletişim Araçları/Platformları (4) • Şikayet Mekanizması (5)	• Her potansiyel yararlanıcıya ulaşılması • Tüm önemli son tarihler (terminler), teknik kapasite geliştirme faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olunması • Geri bildirim alınması	Bir kez (1) Üç Ayda Bir (2), (3) Sürekli (4), (5)	TÜBİTAK PUB
ÇŞİDB, ETKB, TOB, TB dahil olmak üzere ilgili Bakanlıklar	Tasarım&Hazırlık Uygulama Uygulama Sonrası	• Proje Başlatma ve Kapanış Toplantıları (1) • Bilgilendirme Toplantıları (2) • İstişare Toplantıları (3) • Dijital İletişim Araçları/Platformları (4) • Şikayet Mekanizması (5)	• Paydaşların bilgilendirilmesi • Düzenli güncellemeler sağlanması • Geri bildirim alınması	Bir kez (1) Üç Ayda Bir (2), (3) Sürekli (4), (5)	TÜBİTAK PUB
Dezavantajlı / Kırılgan Gruplar	Tasarım&Hazırlık Uygulama Uygulama Sonrası	• Proje Başlatma ve Kapanış Toplantıları (1) • Bilgilendirme Toplantıları (2) • İstişare Toplantıları (3) • Dijital İletişim Araçları/Platformları (4) • Şikayet Mekanizması (5)	• Her potansiyel yararlanıcıya ulaşılması • Paydaşların bilgilendirilmesi • Düzenli güncellemeler sağlanması • Geri bildirim alınması	Bir kez (1) Üç Ayda Bir (2), (3) Sürekli (4), (5)	TÜBİTAK PUB
Desteklenen firmaların	Tasarım&Hazırlık	• Dijital İletişim Araçları/Platformları (1)	• Paydaşların bilgilendirilmesi • Geri bildirim alınması	Sürekli (1), (2)	TÜBİTAK PUB

Menfaat sahibi	Proje aşaması	İletişim Kanalları ve Materyaller	Amaç	Sıklık	Sorumlu parti
çevresindeki topluluklar	Uygulama Uygulama Sonrası	<ul style="list-style-type: none"> • Şikayet Mekanizması (2) 			
Strateji ve Bütçe Başkanlığı	Tasarım&Hazırlık Uygulama	<ul style="list-style-type: none"> • Resmi toplantılar • Proje Lansman ve Kapanış Toplantıları 	<ul style="list-style-type: none"> • Paydaşların bilgilendirilmesi • Düzenli güncellemeler sağlanması • Geri bildirim alınması 	İhyaç olduğu gibi	TÜBİTAK PUB
HMB	Tasarım&Hazırlık Uygulama Uygulama Sonrası	<ul style="list-style-type: none"> • Resmi toplantılar • Proje Lansman ve Kapanış Toplantıları 	<ul style="list-style-type: none"> • Paydaşların bilgilendirilmesi • Düzenli güncellemeler sağlanması • Geri bildirim alınması 	İhyaç olduğu gibi	TÜBİTAK PUB
medya	Uygulama Uygulama Sonrası	<ul style="list-style-type: none"> • Basın yayınları • Görsel-işitsel materyaller • Proje web siteleri • Proje için geliştirilen Sosyal Medya Kanalları • TV/Radyo • proje e-posta adresi • basın toplantıları • Dijital iletişim araçları 	<ul style="list-style-type: none"> • Her potansiyel yararlanıcıya ulaşılması • Paydaşların bilgilendirilmesi • Proje hakkında düzenli güncellemeler sağlanması 	Gerektiğinde (Medya ve diğer paydaşlar projenin kilometre taşları hakkında bilgilendirilecektir)	TÜBİTAK PUB

5.3. Dezavantajlı/Kırılgan Grupların Görüşlerini Dahil Etmek İçin Önerilen Strateji

Her paydaş, özellikle kırılgan gruplar; bilgi edinme, öneri sunma veya şikâyetle bulunma konusunda eşit şansa sahip olacaktır. İletişimin kesilmesi durumunda TÜBİTAK birimleri iletişim sorunu yaşayan herkesle iletişime geçecektir.

Dezavantajlı ve kırılgan gruplar, bu programdan ve iletişim araçlarından haberdar olmalarını sağlamak amacıyla özel yöntemlerle bilgilendirilecektir.

- **Yeni girişimler:** Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde (teknopark yönetim ofisleri aracılığıyla) ve Teknoloji Transfer Ofislerinde bulunan firmalara düzenli olarak e-ilan gönderilecektir.
- **Az gelişmiş bölgelerdeki firmalar:** 2.Bileşen ile ilgili tüm bilgilerin dolaşımı için Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Kalkınma Ajansları ağı etkin bir şekilde kullanılacaktır.
- **Ar-Ge faaliyetlerine yeni başlayan firmalar:** Türkiye'de bu tür firmalar için tasarlanmış özel bir Ar-Ge destek mekanizması bulunmaktadır ve 2.Bileşen kapsamında kullanılacaktır. TÜBİTAK 1507 "KOBİ'ler için Başlangıç Ar-Ge Destek Programı", KOBİ'lerin ilk Ar-Ge faaliyetlerinde destekleyerek Ar-Ge ekosistemine yeni girişleri kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. KOBİ'lerin ilk 5 Ar-Ge projesi bu program tarafından desteklenebilir ve her bir projenin süresi en fazla 18 aydır.
- **Kadınlar liderliğindeki veya kadınlar tarafından yönetilen işletmeler:** Bu tür dezavantajlı gruplarla STK'lar aracılığıyla iletişime geçilecek ve bilgilendirilecektir. Örneğin, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) bünyesinde "TİM Kadın Konseyi" ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) bünyesinde İl Kadın Girişimciler Kurulu kurulmuştur. STK'lar bu yönetim mekanizmaları aracılığıyla kadın girişimcilerin ve ihracatçıların iş dünyasında karşılaştıkları sorunları çözmeyi amaçlamaktadır. Bu ağların, kadın liderliğindeki veya kadınlar tarafından yönetilen işletmelerin projelerini daha etkin bir şekilde kapsayacak şekilde kullanılması planlanmaktadır.
- **Bünyesinde Sınırlı Ar-Ge Kapasiteleri Olan Firmalar:** Dünya Bankası Yeşil Sanayi Projesi kapsamında, belirlenen öncelikli Ar-Ge ve yenilik konularında TÜBİTAK tarafından KOBİ'lere ve büyük ölçekli firmalara, üniversiteler ve kamu araştırma kuruluşları ile birlikte Ar-Ge ve yenilik destekleri üç Ar-Ge destek modeli aracılığıyla sağlanacaktır. Bunlardan biri "Talebe Dayalı Ar-Ge Projeleri (teknoloji tedarikçisi-son kullanıcı, sanayi-üniversite)" olarak adlandırılmıştır. Yeşil dönüşüm için teknolojik çözümler geliştirmek üzere bünyesinde Ar-Ge kapasitesine sahip olmayan firmalar için, teknoloji kullanıcıları ve teknoloji tedarikçileri arasındaki ortaklıklar için TEYDEB'in destek programlarından ikisi kullanılacaktır.
- **TÜBİTAK 1707 Talebe Dayalı Ar-Ge Programı,** teknoloji tedarikçileri ve son kullanıcılar arasındaki işbirliğini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Bu program sayesinde teknoloji tedarikçisi KOBİ'ler, müşteri işletmelerle işbirliği yaparak çözümlerini ticari değeri olan çıktılara dönüştürmektedir. Teknoloji geliştirme projesinde müşteri işletmelerin ve KOBİ'lerin ortaklığı, hem yeşil teknolojiler konusundaki işbirliklerini artıracak hem de Ar-Ge çıktılarının yeşil endüstriyel süreçlere daha etkin bir şekilde geçişini sağlayacaktır. **Müşteri işletmeler ister KOBİ ister büyük ölçekli bir firma olsun, en az bir teknoloji sağlayıcı KOBİ ile birlikte** bu destek programına başvurur. Bu modelin yeşil teknolojilerde ulusal yenilik sisteminin etkinliğini ve sanayinin yeşil büyümesini artırması; ayrıca sanayide yeşil teknolojilerin birlikte yaratılmasına, yaygınlaştırılmasına ve kullanılmasına doğrudan katkıda bulunması beklenmektedir.

- **TÜBİTAK 1505 Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı**, üniversiteler, araştırma altyapıları, kamu araştırma merkezleri ve enstitülerdeki bilgi ve teknolojinin; yenilikçi ürünlere/süreçlere dönüştürülerek ticarileştirilmesine ve sanayiye aktarılmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Hem büyük ölçekli şirketler hem de KOBİ'ler Ar-Ge sonuçlarının son kullanıcısı olarak projelerde yer alabilir. Projelerde yer alan sanayi kuruluşları Türkiye'de yerleşik olmalı ve proje sonuçlarını Türkiye'de uygulayacaklarını taahhüt etmelidir.

5.4. Bilgilerin Paylaşılması

Paydaşların Proje hakkında iyi bilgilendirilmesini sağlamak için TÜBİTAK tarafından açık, kapsayıcı ve şeffaf bir katılım ve iletişim süreci yürütülecektir. Proje Hakkında Bilgiler mümkün olduğunca erken ve kapsamlı bir şekilde açıklanacaktır.

TÜBİTAK PUB, paydaş katılımının bir parçası olarak, Proje ile ilgili bilgi ve belgeleri aşağıdaki şekilde açıklayacaktır:

- Paydaş Katılım Planı (PKP),
- İşgücü Yönetimi Prosedürü (İYP),
- Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi (ÇSYS),
- Çevresel ve Sosyal Taahhüt Planı (ÇSTP),
- Proje tanımı ve Projenin yürütülmesindeki ilerlemelere ilişkin güncellemeler,
- Düzenlenen istişare toplantıları ve kamuoyu görüşmelerinden elde edilen sonuçların özeti ve
- Şikâyet Giderme Mekanizması (ŞGM) ve hedefleri.

Mevcut TÜBİTAK web sitesi (<https://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/sanayi/ulusal-destek-programlari>) hem Türkçe hem de İngilizce olmak üzere proje belgelerinin açıklanması için kullanılmaktadır. TÜBİTAK, her tür proje başvurusu için bir web sayfası oluşturmuştur. Yukarıdaki bölümlerde sıralanan, Proje ile ilgili gelecekteki tüm çevresel ve sosyal izleme raporları <https://arbis.tubitak.gov.tr> adresinde açıklanacaktır. Tüm bilgilendirme belgeleri web sitesinde yayınlanacaktır.

Ayrıca, 2. Bileşen ile ilgili tüm bilgilerin dolaşımı için Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Teknoloji Transfer Ofisleri, Firmaların Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Kalkınma Ajansları ağları etkin bir şekilde kullanılacaktır.

TÜBİTAK'a Ar-Ge ve yenilik projesi sunmak için TÜBİTAK çevrim içi başvuru sistemi (PRODIS) kullanılacaktır. Proje teklifi için gerekli tüm bilgileri görmek için boş başvuru belgesine göz atılacak ve bu belge kullanılarak bilgisayarda oluşturulan içerikler [TÜBİTAK TEYDEB Proje Değerlendirme ve İzleme Sistemi- PRODIS \(tubitak.gov.tr\)](https://arbis.tubitak.gov.tr) bağlantısı aracılığıyla PRODIS'teki uygun alanlara kopyalanabilecektir.

Ayrıca, desteklenen Ar-Ge ve yenilik projelerinin fonlama aşamasında ve bitiminden sonra ilerlemesinin izlenebilmesi sağlanacaktır. Onaylanan firmalar listesinde yer alan firmalara bilgilendirici e-postalar veya bildirimler gönderilecektir. Onaylanan firmalar listesi, halihazırda uygulama aşamasında olan veya halihazırda TÜBİTAK tarafından finanse edilen bir Ar-Ge ve yenilik projesini uygulayan şirketleri içermektedir.

5.5. Projenin Gelecek Aşamaları

Paydaşlar, Projenin çevresel ve sosyal performansına ilişkin raporlama ve Paydaş Katılım Planı ile şikâyet mekanizmasının uygulanması da dâhil olmak üzere Proje ilerledikçe bilgilendirilecektir.

TÜBİTAK, resmî web sitesini önemli Proje güncellemeleri ve Projenin çevresel ve sosyal performansına ilişkin raporlarla düzenli olarak güncelleyecektir. Web sitesi ayrıca Proje için şikâyet mekanizması hakkında bilgi sağlayacaktır. İstişare toplantılarında görsel malzeme kullanılacaktır. Yazılı bilgiler TÜBİTAK tarafından hazırlanacak ve kamuya açıklanacaktır.

5.6. Vatandaş Katılımı

Proje vatandaş odaklı bir tasarım içerecektir. Vatandaşların katılımıyla çeşitli faaliyetler planlanmaktadır. Proje, katılımcı bir ihtiyaç değerlendirmesi gerçekleştirebilir (odak grupları veya anketler gibi). Proje desteği için potansiyel olarak uygun olan araştırma odaklı firmalar ve start-uplar (hassas/kırılgan firmalar da dahil olmak üzere) proje hakkında bilgi alacak ve TÜBİTAK tarafından sağlanan geri ödemeli finansman tasarımı hakkında geri bildirimde bulunabilecektir. Uygulama sırasında, paydaş katılımı faaliyetlerinin bir parçası olarak TÜBİTAK, geri ödemeli finansman desteğiyle ilgili zorluklarını, ihtiyaçlarını ve önceliklerini dile getirme fırsatı sağlamak için yararlanıcı işletmelerle düzenli diyaloglar yürütecektir. Bu diyaloglar, firmaların geri ödenebilir finansmanın işlevselliği (erişim kolaylığı, şeffaflık, vb.) hakkında geri bildirimde bulunmalarını sağlayarak, yararlanıcı geri bildirim mekanizması olarak da hizmet edebilir. Bu geri bildirim, 2. Bileşenin uygulanmasının iyileştirilmesine yardımcı olabilir.

Proje ayrıca yıllık yararlanıcı anketleri de yapacaktır. Anketlerin sonuçları paydaş katılım faaliyetleri sırasında paylaşılacak ve geri bildirimlerin ele alınmasına yönelik eylemler, proje uygulama faaliyetlerine dâhil edilecektir ("geri bildirim döngüsünün kapatılması"). Yararlanıcı geri bildirim göstergesi olarak, "İhtiyaçlarını karşılayan finansman olarak bildiren işletmelerin payı" önerilmektedir.

6. PAYDAŞ KATILIM FAALİYETLERİNİ GERÇEKLEŞTİRMEK İÇİN KAYNAKLAR VE SORUMLULUKLAR

6.1. Yönetim Fonksiyonları ve Sorumlulukları

TÜBİTAK, Projenin 2. Bileşenini yürütecektir. TÜBİTAK gerekli deneyime sahiptir ve paydaş katılım faaliyetlerini uygulamaktan sorumludur.

Paydaş Katılımına ilişkin izleme ve raporlama, Kurumsal İletişim Departmanından İletişim Uzmanı ve Şikâyet Mekanizması uzmanı (odak noktası), Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Departmanından uzman (odak noktası) ve alt alanlardaki/sektörlerdeki destek mekanizmalarının yönetiminden sorumlu alt gruplar olan Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı (TEYDEB) bünyesindeki Teknoloji Grup Koordinatörlüklerinden birer uzmandan oluşan özel bir "**Paydaş Katılım Ekibi**" tarafından yürütülecektir. Paydaş Katılım Ekibinde yer alması planlanan Teknoloji Grubu Koordinatörlükleri şunlardan oluşmaktadır:

- Makina İmalat Teknolojileri Araştırma Grubu

- Malzeme, Metalurji ve Kimya Teknolojileri Grubu
- Elektrik, Elektronik Teknolojileri Grubu
- Bilişim Teknolojileri Grubu
- Biyoteknoloji, Tarım, Çevre ve Gıda Teknolojileri Grubu
- Ulaştırma, Savunma, Enerji ve Tekstil Teknolojileri Grubu (Grubun resmî adı bu şekildedir ancak bu projede Savunma hariç tutulmuştur)
- Öncelikli Teknoloji Alanları Destekleme Grubu (Sanayi Yenilik Ağları- SAYEM'den sorumludur)

Paydaş Katılım Ekibi, TÜBİTAK PUB'daki "**İzleme ve Değerlendirme Ekibi**" ile yakın işbirliği içinde çalışacaktır. 2. Bileşen için İzleme ve Değerlendirme Ekibi; Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Daire Başkanlığı'ndan kıdemli uzmanlar (odak noktası dahil), TÜBİTAK TEYDEB'den kıdemli uzmanlar, Mali Denetim ve Sözleşmeler Müdürü (odak noktası dahil) ve Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı'ndan bir kıdemli uzmandan oluşacaktır.

Paydaş Katılımı Ekibinin rolü, Paydaş Katılım Planına ilişkin ilerlemeyi ve sonuçları izlemek, belgelemek ve iletme. Ayrıca, desteklenen Ar-Ge-Yenilik projelerine ilişkin genel ilerlemenin izlenmesine de katkıda bulunacaklardır.

TÜBİTAK, 2. Bileşen için Proje süresi boyunca paydaş katılımını ve şikâyet yönetimini sağlamaktan sorumlu olacaktır. TÜBİTAK PUB aşağıdaki faaliyetlerden sorumlu olacaktır:

- ÇSS1 ve ÇSS10'a göre bu PKP'nin uygulanmasıyla ilgili tüm hususlarda sürekli koordinasyon sağlanması,
- Mevcut kaynakların gözden geçirilmesi, paydaş katılımı ve şikâyet yönetimi faaliyetlerine ayrılmış ek kaynaklara yönelik ihtiyaçların belirlenmesi ve iletilmesi,
- Şikâyet Veri Tabanının izlenmesi ve alınan şikâyetlerin ele alınma süreci hakkında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ve Dünya Bankasının bilgilendirilmesi,
- Potansiyel Proje risklerini erken bir aşamada belirlemek için yararlanıcılarla sürekli bağlantı halinde olunması,
- Proje için yeni paydaşlar belirlendikçe paydaş listesinin periyodik olarak güncellenmesi,
- Paydaş Katılım Planının Proje ilerledikçe periyodik olarak güncellenmesi (üç ayda bir),
- Uygulamaya yönelik olarak ilave kurumlarla takip ve koordinasyon gerektiren herhangi bir eylem ortaya çıktığında, üzerinde anlaşmaya varmak için her bir paydaş katılım faaliyetini takiben bilgilendirme yapılması,
- Dış Proje paydaşlarına raporlamanın ve rapor içeriğinin koordine edilmesi ve üzerinde anlaşmaya varılması.

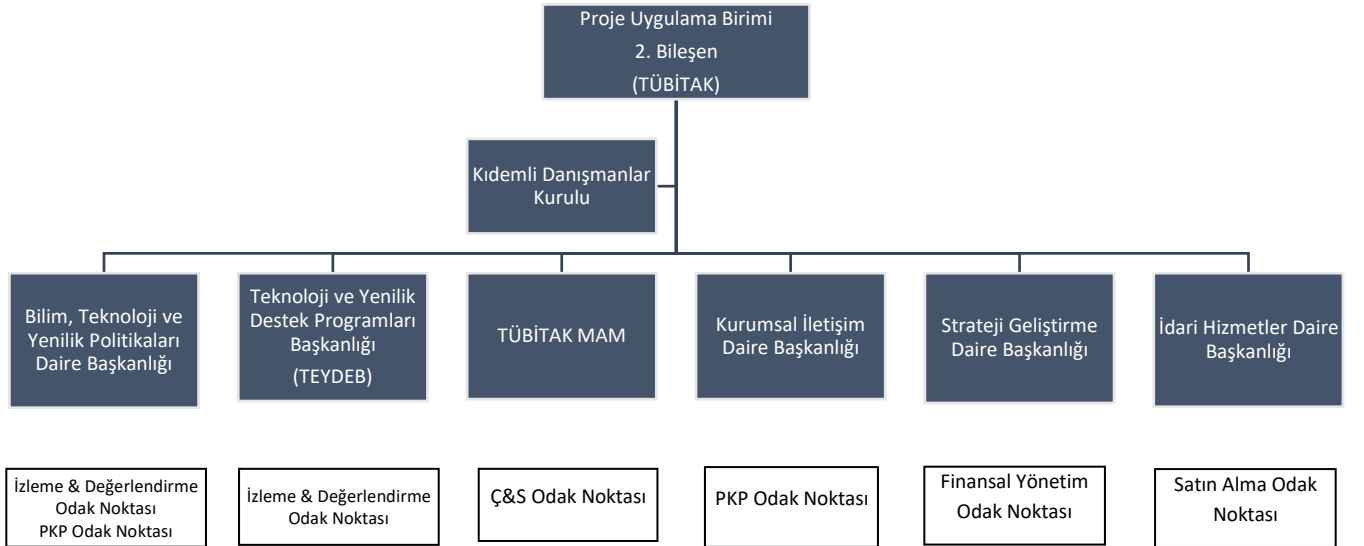
TÜBİTAK PUB, projedeki son gelişmeleri detaylı bir şekilde gözden geçirmek için her hafta düzenli olarak resmi proje toplantıları ve aylık olarak bilgilendirme toplantıları gerçekleştirecektir. Bunlar, hedeflenen tüm sonuçlar elde edilene kadar projenin Tasarım ve Hazırlık, Uygulama ve Uygulama Sonrası Aşamaları gibi her bir aşamasında gerçekleştirilecektir. TÜBİTAK PUB personeline yönelik eğitimler planlanacaktır. Bu yaklaşım, PUB'daki her yetkilinin projeden beklentiler ve yararlanıcılara sunulacak imkanlar konusunda aynı düzeyde bilgi sahibi olmasının sağlanmasına yardımcı olacak ve uygulama süreci boyunca yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri hakkında bir istişare ortamı sağlayacaktır.

Bu PKP'nin uygulanması bütünüyle TÜBİTAK'ın sorumluluğundadır. TÜBİTAK; diğer ilgili kurumlarla, devlet organlarıyla, etkilenen topluluklarla ve bireylerle olduğu kadar diğer paydaşlarla da yakın ilişki kuracak ve bu taslak PKP'de tanımlanan bilgi ve belgelerin tam olarak açıklanmasını sağlayacaktır.

Proje, Türkiye'deki araştırma ve yenilik ekosisteminde yer alan ve Proje ile ilgili olan devlet, özel sektör, araştırma sektörü ve STK'lardan çok sayıda paydaşa sahiptir. Paydaş riski orta düzeydedir ve bu nedenle faaliyetler, Proje süresi boyunca birden çok paydaşla koordinasyon ihtiyacına odaklanacaktır.

Bu aşamada, TÜBİTAK'ın PUB organizasyon şemasının genel yapısı, genel çerçevesiyle Şekil 1'de tanımlandığı gibidir. Nihai yapı hazır olduğunda, katılım sürecine ilişkin rol ve sorumluluklarla birlikte nihai PKP'ye eklenecektir. PUB personeli TÜBİTAK tarafından mevcut insan kaynaklarından atanacak ve/veya dışarıdan istihdam edilecektir. Projenin 2. Bileşeninin tüm yaşam döngüsü boyunca üst düzey rehberlik ve istişare için TÜBİTAK Başkanı başkanlığında bir Kıdemli Danışmanlar Kurulu oluşturulması planlanmaktadır.

Şekil 1- 2.Bileşen Proje Uygulama Biriminin Genel Yapısı

6.2. Kaynaklar

TÜBİTAK PUB, paydaş katılım faaliyetlerini denetleyecektir. Proje süresi boyunca paydaş katılım planının uygulanması için gerekli bütçe tahsis edilecek ve farklı paydaşlarla yukarıda belirtilen faaliyetlerin yürütülmesi ile iletişim ve görünürlük faaliyetleri için kullanılacaktır.

Tüm faaliyetlerin; iletişim kampanyaları, çevre ve sosyal izleme amaçları için sözleşme yapılacak alt yüklenicilerin dışında, TÜBİTAK'ın insan kaynakları kullanılarak yürütüleceği varsayılmaktadır. Aşağıdaki tablo, proje bütçesi ile gerçekleştirilmesi planlanan bazı operasyonel harcamaları göstermektedir.

Tablo 4Operasyonel Harcamalar

Bütçe kategorileri	Birim maliyetler (USD)	Kaynak	Toplam (USD)
1. İletişim kampanyaları			
Proje tanıtımı için hizmet alımı sözleşmesi (dijital iletişim faaliyetleri vb.)	250.000	Dünya Bankası tarafından finanse edilen proje bütçesi	250.000
Etkinlik mekânı maliyeti (250 katılımcı)	25.000 (Etkinlik başına)	Dünya Bankası tarafından finanse edilen proje bütçesi	250.000
Bağımsız inceleme ve danışmanlık hizmetleri için uzmanların maliyeti	50.000 (Yıllık)	Dünya Bankası tarafından finanse edilen proje bütçesi	250.000
2. Yardımcı Personel			
İletişim ve paydaş uzmanı (1 uzman-5 yıl süreli)	30.000 (Yıllık)	Dünya Bankası tarafından finanse edilen proje bütçesi	120.000
2. Paydaş faaliyetlerini gerçekleştirecek personel için ekipman			
Bilgisayarlar, yazıcılar	5000 (yazıcı başına) 1500 (bilgisayar başına)	Dünya Bankası tarafından finanse edilen proje bütçesi	17.500
PUB ofis kırtasiye sarf malzemeleri	1.000	Dünya Bankası tarafından finanse edilen proje bütçesi	1.000
3. Diğer beklenmedik giderler	2.000	Dünya Bankası proje bütçesi	2.000
Toplam			890.500

7. ŞİKÂyet MEKANİZMASI

Şikâyet Giderme Mekanizmasının (ŞGM) temel amacı, şikâyet ve sıkıntıların ilgili tüm tarafları tatmin edecek şekilde zamanında, etkili ve verimli bir şekilde çözülmesine yardımcı olmaktır. Özellikle adil, etkili ve kalıcı sonuçlar için şeffaf ve güvenilir bir süreç sağlar. Aynı zamanda, düzeltici eylemleri kolaylaştıran daha geniş toplum istişaresinin ayrılmaz bir bileşeni olarak güven ve işbirliği oluşturur. Özellikle ŞGM:

- Etkilenen kişilere, Projelerin uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek herhangi bir anlaşmazlığı çözmek veya şikâyette bulunmak için yollar sağlar.
- Uygun ve karşılıklı olarak kabul edilebilir telafi eylemlerinin belirlenmesini ve şikâyet sahiplerini tatmin edecek şekilde uygulanmasını sağlar; ve
- Adli yollara başvurma ihtiyacını ortadan kaldırır.

7.1. TÜBİTAK'ın Proje için Şikâyet Giderme Mekanizması

TÜBİTAK halihazırda TÜBİTAK İletişim Merkezi (<https://tubimer.tubitak.gov.tr/tr>) adında bir Şikâyet Giderme Mekanizması (ŞGM) yürütmektedir. Proje sırasında ortaya çıkabilecek her türlü şikâyet, TÜBİTAK'taki mevcut Şikâyet Giderme Mekanizması sayesinde ele alınacaktır. Şikâyetlere verilen yanıtların paydaşlar için tatmin edici olmasına dikkat edilecek, şikâyet sonrası faaliyetler takip edilebilecek ve şikâyet sahibi düzeltici faaliyetlerin sonuçları hakkında bilgilendirilecektir.

TÜBİTAK tarafından yürütülen süreçlerdeki iletişim kanallarının tek merkezden yönetilebilmesini sağlamak ve süreçlerin verimliliğini artırmak amacıyla 2017 yılında TÜBİTAK İletişim Merkezi (TÜBİMER) kurulmuştur. TÜBİMER'in kurulması ile Kurumun paydaşları ile hızlı ve etkin bir iletişim altyapısına kavuşturulması, kurumsal duyarlılığın sağlanması ve kurum içi iyileştirme fırsatlarının tespit edilmesi hedeflenmiştir.

TÜBİTAK'ta Kurumsal İletişim Daire Başkanlığı bünyesinde faaliyet gösteren TÜBİTAK İletişim Merkezi (TÜBİMER) adında ayrı bir yönetim mekanizması bulunmaktadır. Dilekçe ve Bilgi Edinme Hakkı mevzuatı çerçevesinde paydaşlarımız tarafından TÜBİMER Çevrim içi Sistemi, Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) kapısı ve çağrı merkezimiz aracılığıyla Kurumumuza iletilen tüm geri bildirim ve talepler ilgili birimlerimizle paylaşılmakta ve bu Daire Başkanlığımız tarafından titizlikle değerlendirilerek cevaplandırılmaktadır.

TÜBİMER Çevrim içi Sistemi, Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) kapısı ve çağrı merkezi üzerinden gelen başvuruların cevaplandırılması ve kapatılması süreçleri aşağıda sırasıyla açıklanacaktır.

A. TÜBİTAK İletişim Merkezi Online Sistemi

Paydaş talep ve görüşlerinin elektronik ortamda tek bir sistem üzerinden alınması ve yönetilmesi amacıyla TÜBİMER Çevrim içi Sistemi kurulmuştur. Bu çevrim içi sistem, gerçek ve tüzel kişiler tarafından TÜBİTAK'a yapılan "Bilgi Edinme", "Görüş/Öneri", "Şikâyet" ve "İtiraz" gibi başvuru ve inceleme işlemlerinin birleştirilerek tek bir sistem üzerinden elektronik ortamda kayıtlı bir şekilde yönetilmesini amaçlamaktadır. "Şikâyetler" için mevcut bir form, TÜBİTAK'ın çevrim içi şikâyet sisteminden Ek-2'de örnek olarak verilmiştir.

TÜBİMER Çevrim içi Sisteminin kurulması ile;

- TÜBİTAK tarafından yürütülen süreçlerdeki iletişim kanallarının tek merkezden yönetilebilmesi sağlanarak süreçlerin verimliliğinin artırılması,
- Paydaşlarla hızlı, çevik ve etkin bir iletişim altyapısına sahip olunması,
- Kurumsal duyarlılığın sağlanması,
- İç süreçlerde iyileştirme fırsatlarının belirlenmesi

amaçlanmıştır.

Paydaşlar, gerekli kimlik doğrulama aşamalarından sonra başvurularını TÜBİMER Çevrim içi Sistemine iletebilmekte ve söz konusu başvuru, herhangi bir birimin değerlendirmesine ihtiyaç duyulmaması halinde (destek programlarına yönelik genel bilgi talepleri gibi) doğrudan TÜBİTAK Kurumsal İletişim Daire Başkanlığı tarafından cevaplanmaktadır. Başvuru ile ilgili olarak TÜBİMER dışında bir birim görüşü alınması gereken durumlarda, başvuru TÜBİMER Çevrim içi Sistemi üzerinden Destek Programları Başkanlıklarına veya ilgili TÜBİTAK birimine yönlendirilir. Paydaşlara nihai geri bildirim, TÜBİTAK Destek Programları Başkanlıklarından alınan katkılar dikkate alınarak TÜBİTAK Kurumsal İletişim Daire Başkanlığı tarafından sağlanmaktadır.

TÜBİTAK'a yapılan tüm Bilgi Edinme başvuruları TÜBİTAK Kurumsal İletişim Daire Başkanlığı koordinasyonunda cevaplandırıldığından;

- Başvuruların 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında belirlenen süre ve sınırlamalar çerçevesinde işleme alınması sağlanmakta, bu doğrultuda başvuruların yasal, hesap verilebilir ve öngörülebilir bir şekilde işleme alınması hedeflenmektedir.
- Aynı kapsamdaki bilgi talepleri ve şikâyetlere farklı cevaplar verilmesi önlenerek Kurumumuzun iş ve işlemlerinin tutarlı olması sağlanmaktadır.
- Başvuru sahipleri, şikâyet başvurularıyla birlikte idari işlem ve/veya işlemin tesis edilme gerekçeleri hakkında da bilgi sahibi olabilirler. Böylece idare ile vatandaş arasındaki mesafe kısalır, TÜBİTAK'ın şeffaf, duyarlı ve hesap verebilir bir şekilde çalışma kabiliyeti artar.
- Paydaşlardan alınan görüş, yönlendirme ve itirazların herhangi bir konu üzerinde yoğunlaşması durumunda; paydaşların düzeltilmesini istedikleri hususların daha erken tespit edilerek müdahale edilebilmesini sağlar, böylece etkin ve katılımcı bir yönetim hedefine katkıda bulunur.
- Başvurulara ilişkin tüm yazışma ve işlemler TÜBİMER Çevrim içi Sistemi üzerinden yürütüldüğünden, paydaş beyan ve taleplerine ilişkin eğilimlerin takibi mümkün olacaktır.

TÜBİMER kurulmadan önce 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun kapsamında başvurular ilgili birimlerde ayrı ayrı çözümlenirken, TÜBİMER'in kurulmasıyla tek bir merkezden koordine edilir hale gelmiştir.

Ayrıca "İtiraz" ile ilgili dilekçe/başvuruların işleme alınması için kurumsal bir süreç oluşturulmuştur. 2017 yılından itibaren "İtiraz" ile ilgili dilekçe/başvuruların işlenmesi "TÜBİTAK Tarafından Yürütülen Destek Programlarının Başvuru ve Değerlendirme Süreçlerine Yapılacak İtirazlara İlişkin Yönetmelik"¹ adı altında ayrı bir mevzuat kapsamında takip edilmektedir. İtiraz mekanizmasına ilişkin süreç aşağıda daha ayrıntılı olarak açıklanmaktadır.

¹ https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/35_yk_islenmis_hali.pdf

TÜBİTAK İtiraz Mekanizması:

Kurumumuz 2017 yılında “TÜBİTAK Tarafından Yürütülen Destek Programlarına Başvuru ve Değerlendirme Süreçlerine İtirazlar Hakkında Yönetmelik”i kabul ederek yayınlamıştır. Kurumumuz bünyesinde TÜBİTAK’taki Destek Programları Müdürlüklerinden bağımsız, objektif bir değerlendirme mekanizmasını içeren “Bağımsız İtiraz Değerlendirme Sistemi” kurulmuştur.

Bu sayede aşağıdaki hedeflere de ulaşılmak istenmiştir.

- TÜBİTAK proje değerlendirme süreçlerine ilişkin paydaşlar nezdinde nesnellik ve tarafsızlık algısının güçlendirilmesi
- Proje değerlendirme süreçlerinde ortaya çıkabilecek hataların telafi edilmesinin mümkün kılınması
- Proje değerlendirme süreçlerinin iyileştirilmesinde paydaşlar tarafından proje değerlendirme süreçlerine ilişkin dile getirilen eleştirilerden faydalanılması

TÜBİTAK tarafından yürütülen burs ve Ar-Ge destek programlarına başvuran ve proje teklifi değerlendirme sürecinde reddedilen paydaşlar İtirazlarını TÜBİMER Çevrim içi Sistemi üzerinden iletirler. Bu başvurular anılan Yönetmelik çerçevesinde işleme alınır ve değerlendirilir.

“Bağımsız İtiraz Değerlendirme Sistemi” iki yönetim organından oluşmaktadır: TÜBİTAK İtiraz İnceleme Komisyonu (Komisyon) ve TÜBİTAK İtiraz Değerlendirme Kurulu (Kurul). Adaylar, gerekli kimlik doğrulama ve belge yükleme aşamalarından sonra itiraz başvurularını TÜBİMER'e iletirler ve söz konusu itiraz başvuruları öncelikle TÜBİTAK İtiraz İnceleme Komisyonu tarafından kapsam ve şekil açısından kontrol edilmek üzere incelenir ve ardından İtiraz Değerlendirme Kurulu tarafından içerik yönünden değerlendirilmeleri amacıyla TÜBİTAK'a gönderilir.

Komisyon, TÜBİTAK'ın her bir destek birimini ve itiraz başvurusuna konu faaliyeti temsilen bir yöneticiden oluşur ve aşağıdakileri kontrol eder:

- İtiraz başvurularının ilgili Yönetmelik kapsamında olup olmadığı,
- İtiraz başvurularının Yönetmelikte belirtilen süre içinde yapılıp yapılmadığı (İtiraza konu faaliyetin ilgili kişiye tebliğinden itibaren 15 gün içinde yazılı veya elektronik tebligat ile).

Komisyon, itiraz başvurusunun içeriğine ilişkin herhangi bir değerlendirme yapmamaktadır.

TÜBİTAK İtiraz Değerlendirme Kurulu, TÜBİTAK'ın destek süreçleri hakkında bilgi ve deneyime sahip toplam dokuz üyeden oluşur. Akademisyenlerden beş, sanayiden bir üye, bir avukat ve iki TÜBİTAK Başkanlığı temsilcisi bulunmaktadır.

Kurulun geri bildirim ve kararı başvuru sahibine hem yazılı hem de elektronik ortamda bildirilir.

İtirazın alınmasından sonra, itiraz başvurusunu incelemek üzere Kurul Başkanı tarafından Kurul üyeleri veya Kurul sekreteryası çalışanları arasından bir raportör belirlenir. Raportör bilgi, belge ve delilleri değerlendirir ve nihai inceleme raporunu Kurula sunar. Gerekli görülmesi halinde ilgili Destek Programları Daire Başkanlığından itiraz başvurusuna ilişkin elektronik veya yazılı bilgi, belge ve açıklamalar talep edilir. Kurul, nihai kararına göre TÜBİTAK Destek Programları Daire Başkanlığı'nca itiraz edilen proje tekliflerinin yeniden değerlendirilmesini isteme hakkına sahiptir. TÜBİMER bünyesinde proje tekliflerinin bilimsel bir değerlendirmesi yapılmamakta, sadece itiraz başvuruları ilgili Yönetmelikte belirtilen hususlar ile değerlendirilmekte, itiraz gerekçelerinin kriterler çerçevesinde somut ve ölçülebilir hususları içerip içermediği kontrol edilmektedir.

B. CİMER Kapısı

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) Kapısı, Türkiye'de 2006 yılında şikâyet, talep, görüş ve önerilerin işlenmesi, değerlendirilmesi, sonuçlandırılması ve vatandaşlara hızlı yanıt verilmesi amacıyla oluşturulan platformu ifade eder. CİMER aracılığıyla Türkiye'deki tüm kamu kurum ve kuruluşlarına bilgi talep, şikâyet, istek, görüş ve öneriler gönderilebilmekte ve CİMER aracılığıyla TÜBİTAK tüm paydaşlarına ulaşabilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'na göre, CİMER'e yapılan başvurunun konusu özel bir talep, şikâyet veya ihbar içeriyorsa ilgili kurumlar 30 gün içinde olumlu veya olumsuz kesin cevap vermek zorundadır. CİMER'e yapılacak başvurunun konusu 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu uyarınca bilgi ve/veya belge talebi ise cevap süresi 15 iş günüdür.

CİMER, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'na bağlı olarak faaliyet göstermekte ve kamuoyundan talep, şikâyet, övgü ve bilgi taleplerini almak için resmi devlet aracı olarak hizmet vermektedir. Başvuru sahipleri taleplerini (öneri, şikâyet, övgü, bilgi talebi veya ihbar şikâyeti gibi) aşağıda belirtilen iletişim kanallarından Başkanlığa iletebilirler.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) üzerinden şikâyet, öneri ve taleplerini iletebilmeleri için üç farklı yol bulunmaktadır:

1-Öncelikle Cumhurbaşkanlığı resmi internet sitesinde (<https://www.cimer.gov.tr>) yer alan CİMER Başvuru Formu kullanılarak başvuru yapılabilir.

2-Öneri ve şikâyetler E-Devlet portalında yer alan CİMER linki ve TÜBİTAK ana sayfasından Cumhurbaşkanlığına iletebilir.

3-150 nolu hat aranarak telefon ile başvuru yapılabilir.

TÜBİTAK faaliyetlerine ilişkin CİMER başvuruları öncelikle T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından TÜBİTAK'a yönlendirilmekte olup, Kurumumuz ile ilgili CİMER başvurularının yanıtlanması TÜBİTAK bünyesinde TÜBİMER birimi tarafından koordine edilmektedir. Bir CİMER başvurusu işleme alınırken öncelikle TÜBİMER dışında bir birime danışılması gerekip gerekmediği belirlenir. Farklı bir birime başvuruya gerek olmadığı durumlarda CİMER başvuruları doğrudan TÜBİMER tarafından cevaplanmaktadır. Aksi takdirde, ilgili birim/birimlerin görüş, düşünce ve değerlendirmeleri alındıktan sonra diğer TÜBİTAK birimlerinden alınan katkılar doğrultusunda CİMER başvuruları TÜBİMER tarafından cevaplandırılır.

CİMER'in misyonu, devletin iş ve kamu yönetiminin iş ve işlemleri hakkında vatandaşların görüş, şikâyet ve önerileri alınarak oluşturulacak politikalara kaynak sağlamaktır. CİMER ile başvuruların en kısa sürede işlenmesi ve cevaplanması, başvuruya ilgili tüm işlemlerin otomasyon sisteminde yürütülmesi, başvurulara ilişkin istatistiksel raporların alınması ve tüm sürecin tek merkezden kontrol edilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca anayasal haklar arasında yer alan dilekçe ve bilgi edinme haklarının daha hızlı ve kolay kullanılması amaçlanmaktadır.

C. TÜBİTAK Çağrı Merkezine Başvuru

Akademisyenler, araştırmacılar, öğrenciler ve diğer paydaşlarla daha hızlı ve etkin iletişim sağlamak amacıyla 2014 yılında kurulan TÜBİTAK Çağrı Merkezi 444 66 90 hattı üzerinden hizmet vermektedir. Çağrı Merkezimiz, TÜBİTAK'ın destek programları, bursları, yarışmaları ve yayınları ile ilgili her türlü

bilgi, yardım, görüş, öneri ve şikâyetlere etkin ve hızlı bir şekilde yanıt vermek üzere faaliyet göstermektedir.

TÜBİTAK Çağrı Merkezi aracılığıyla burs ve destek programları, yarışmalar, proje başvuru, değerlendirme ve sonuçlandırma aşamaları, TÜBİTAK İş Uygulama Yazılımlarının kullanımı, TÜBİTAK popüler bilim yayınları ve bu yayınların e-satış ve abonelik süreçleri hakkında bilgilendirme ve yönlendirme desteği verilmektedir.

TÜBİTAK Çağrı Merkezi hizmet kalitesinin sürdürülmesi ve artırılması amacıyla paydaşlarımızın öğrenmek istedikleri konularda hızlı ve etkin geri bildirim sağlamak amacıyla TÜBİTAK Çağrı Merkezi personeline düzenli olarak çeşitli eğitimler verilmekte ve personelin kullandığı donanım ve yazılım ekipmanları teknolojik gelişmeler ışığında güncellenmektedir.

Dünya Bankası Yeşil Sanayi Projesi 2. Bileşenden beklentiler ve yararlanıcılara sunulacak fırsatlar konusunda herkesin aynı düzeyde bilgi sahibi olmasını sağlamak amacıyla TÜBİTAK Çağrı Merkezi çalışanlarına özel eğitim verilecektir.

7.2. Paydaşların Şikâyetlerinin Raporlanması ve İzlenmesi

Tüm bu kanallar, Proje yaşam döngüsü boyunca aktif olarak kullanılacaktır. TÜBİTAK PUB, tüm şikâyetlerin kaydını TÜBİMER birimi tarafından hazırlanan bir şikâyet günlüğünde tutacaktır ve şikâyetlerin çözülmesi için gerekirse Proje Yönetimi ile birlikte çalışması gerekmektedir. TÜBİMER birimi, TÜBİTAK PUB'un bir üyesidir ve TÜBİMER birim amiri, Dünya Bankası Yeşil Sanayi Projesi'nden sorumlu şikâyet odak noktasıdır. PUB, Proje boyunca şikâyetleri üç ayda bir Dünya Bankası'na raporlayacaktır.

Dünya Bankası Yeşil Sanayi Projesi için kullanılacak Şikâyet Mekanizmalarına ilişkin detaylı bilgiler hazırlanacak ve TÜBİTAK'ın internet sitesi ve sosyal medya hesaplarında uygun duyurularla tüm paydaş kurum ve kuruluşlar bu mekanizma hakkında bilgilendirilecektir.

Tablo 5 Şikâyetlerin Yanıtlanması ve Çözülmesi İçin Zaman Çerçevesi *

Yöntemler	Kapanış Zamanı
TÜBİMER Online Sistem'e başvuru	<ul style="list-style-type: none"> "Bilgi Edinme", "Görüş/Öneri" ve "Şikâyet" için 30 gün içinde "İtirazlar" için 75 gün içinde.
CİMER'e başvuru	<ul style="list-style-type: none"> Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'na özel talep, şikâyet veya ihbar için 30 gün içinde 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu uyarınca bilgi ve/veya belge talebi için 15 iş günü içinde.
TÜBİTAK Çağrı Merkezi'ne başvuru	<ul style="list-style-type: none"> Anlık Şikâyetin çözülmesi için 15 iş günü içinde (eğer zorlayıcı nedenlerden dolayı şikâyetin ele alınması için fazladan bir süreç gerekiyorsa)
PUB Üyelerine doğrudan e-posta gönderilmesi	<ul style="list-style-type: none"> Şikâyetin yanıtlanması için 2 iş günü içinde Şikâyetin çözülmesi için 15 iş günü içinde (eğer zorlayıcı nedenlerden dolayı şikâyetin ele alınması için fazladan bir süreç gerekiyorsa)

* Dilekçe Hakkı Yasası 3071 (1984) ve Bilgi Edinme Hakkı Yasası 4982 (2003) tüm şikâyet mekanizmalarının temelini oluşturur.

7.3. Personel için TÜBİTAK Şikâyet Çözüm Sistemi

Personel, işyeri ile ilgili önerilerde bulunma, endişelerini ve şikâyetlerini dile getirme; yöneticileri veya işyeri tarafından kendilerine uygulanan idari fiil ve usuller nedeniyle şikâyette bulunma ve dava açma hakkına sahiptir.

Esas olarak TÜBİTAK ile ilgili her türlü bilgi talebi, görüş, öneri ve şikâyetler TÜBİMER Çevrim içi Sistemi (<https://tubimer.tubitak.gov.tr>) üzerinden işleme alınmakta olup, Kurumumuz çalışanları başvurularını ve dolayısıyla sorunlarını bu çevrim içi sistem üzerinden dile getirebilmektedirler. Çalışanlar tarafından TÜBİMER Çevrim içi Sistemi üzerinden yapılan başvurular Kurumumuzun ilgili birimleri tarafından değerlendirilmekte ve başvurulara cevap verilmektedir. Böylece TÜBİTAK'ın süreçlerinde etkinliğin artırılması ve operasyonel birimlerimizin operasyonlarının kontrol edilebilmesi hedeflenmektedir.

TÜBİMER Çevrim içi Sistemi üzerinden “Bilgi Talebi”, “Görüş/Öneri”, “Şikâyet” ve “İtiraz” olmak üzere dört tür başvuru yapılabilmektedir. TÜBİMER Çevrim içi Sistemi 16 Ekim 2017 tarihinde faaliyete geçtiğinde Kurumumuz internet sitesi, e-postaları ve sunumları ile çalışanlara TÜBİMER Çevrim içi Sistemi hakkında bilgi verilmiştir. Bunun yanı sıra kurumumuza yeni başlayan çalışanlar da oryantasyon programları kapsamında TÜBİMER Çevrim içi Sistemi hakkında bilgilendirilmektedir.

Ayrıca, Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'un (01.11.1984 tarihli ve 3071 sayılı Resmî Gazete) 3. maddesi uyarınca, tüm Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ile TÜBİTAK personeli, dilek ve şikâyetleri ile ilgili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne ve resmî makamlara yazılı dilekçe ile başvurma hakkına sahiptir. Başvuru ve şikâyetler en yakın yöneticiden başlayarak yazılı olarak da yapılabilmekte ve çalışanın yöneticisiyle ilgili şikâyeti varsa, şikâyet bir sonraki yöneticiye iletilmektedir. Gerekirse tüm personel dilekçe yazarak TÜBİTAK İnsan Kaynakları Daire Başkanlığı'na iletme hakkına sahiptir. Dilekçe, İnsan Kaynakları Daire Başkanlığı ile birlikte ilgili birim tarafından değerlendirilerek TÜBİTAK İnsan Kaynakları Yönetmeliği² ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu uyarınca TÜBİTAK'ın temsil edildiği İşçi Sendikası ile İşveren Sendikası arasında müzakere edilerek kamu çalışanlarının çalışma koşullarını düzenleyen İşletme Toplu İş Sözleşmesi³ kapsamında gerekli tedbirler alınır.

TÜBİTAK çalışanlarından (PUB dâhil) gelen cinsel istismar/taciz gibi etik konularla ilgili şikâyetler, çalışan bilgilerinin gizliliğine dikkat edilerek değerlendirilir. Bu tür dilekçeler TÜBİTAK İnsan Kaynakları Daire Başkanlığı tarafından değerlendirilir ve TÜBİTAK İnsan Kaynakları Yönetmeliği (Bölüm 10) ile İşletme Toplu İş Sözleşmesinin "Disiplin Kurulu" ve "Ceza ve Suçlar"ı tanımlayan 47. ve 48. maddelerine göre gerekli önlemler alınır.

Son olarak, çalışanların insan kaynakları uygulamaları ile ilgili sorunlarını dile getirebilecekleri “İtiraz Kurulu” mekanizması bulunmaktadır. Bu kurul, "TÜBİTAK Personel Alımı, Atama, Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği" Uygulama Esasları kapsamındaki uygulamalara ilişkin olarak personel tarafından yapılacak itirazları değerlendirmek üzere toplanan kuruldur. Çalışanlar, İnsan Kaynakları uygulamalarına ilişkin taleplerini İnsan Kaynakları Bilgi Sistemi aracılığıyla iletebilmektedir. Talepler, Temyiz Kurulu toplantılarında görüşüldükten sonra cevaplandırılır ve sonuçlandırılır.

² https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/tubitak_ik_yonetmeli-242_bk_islenmis_hali.pdf

³ https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/26723/19_donem_toplu_is_sozlesmesi.pdf

7.4. Dünya Bankası Şikâyet Giderme Sistemi

Dünya Bankası (DB) tarafından desteklenen bir projeden olumsuz etkilendiklerini düşünen topluluklar ve bireyler, şikâyetlerini proje düzeyindeki mevcut şikâyet mekanizmalarına veya Dünya Bankası'nın Şikâyet Giderme Servisi'ne (ŞGS) iletebilir. ŞGS, projeye ilgili endişelerin giderilmesi için, alınan şikâyetlerin derhal incelenmesini sağlar. Projeden etkilenen topluluklar ve bireyler şikâyetlerini, Dünya Bankası'nın politika ve prosedürlerine uymaması sonucunda zarar meydana gelip, gelmediğini veya meydana gelebileceğini belirleyen Dünya Bankası'nın bağımsız Teftiş Paneline iletebilir. Şikâyetler, endişeler doğrudan Dünya Bankası'nın dikkatine sunulduktan ve Banka Yönetimine cevap verme fırsatı verildikten sonra herhangi bir zamanda sunulabilir. Şikâyetlerin Dünya Bankası'nın kurumsal Şikâyet Giderme Servisi'ne (ŞGS) nasıl iletileceği hakkında bilgi için <http://www.worldbank.org/en/projects-operations/products-and-services/grievance-redress-service> adresi ziyaret edilebilir.

Projeden etkilenen topluluklar veya bireyler şikâyetlerini Dünya Bankası Bağımsız Teftiş Paneline (BTP) de iletebilirler. Bu panel, şikâyette bulunan kişi veya toplulukların Dünya Bankası'nın performans kriterlerinden bir veya daha fazlasının ihlâli nedeniyle zarar görüp, görmediğini belirler. Panel, alınan şikâyetlerle ilgili endişelerini doğrudan Dünya Bankası'na iletebilir. Bu aşamada, Dünya Bankası'nın şikâyetlere yanıt verme fırsatı olacaktır.

8. İZLEME VE RAPORLAMA

Paydaş katılımı faaliyetleri periyodik olarak izlenecek ve yılda iki kez proje ilerleme raporlarında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Dünya Bankası'na rapor edilecektir. Paydaş Katılımına ilişkin izleme ve raporlama, Bölüm 6'da belirtilen yapıya sahip özel bir Paydaş Katılım Ekibi tarafından yürütülecektir.

Paydaş Katılımı Ekibinin rolü, Paydaş Katılım Planına ilişkin ilerlemeyi ve sonuçları izlemek, belgelemek ve iletmektir. Ayrıca, desteklenen Ar-Ge projelerine ilişkin genel ilerlemenin izlenmesine de katkıda bulunacaklardır.

Paydaş katılımı, projenin tüm yaşam döngüsü boyunca TÜBİTAK tarafından izlenmeli ve aşağıdakileri içerecek şekilde raporlanmalıdır:

- Paydaş listesi güncellemeleri;
- Paydaş katılımını sağlamak için yeterli kaynaklar
 - Resmi Proje Toplantıları
 - Bilgilendirme Toplantıları ve Eğitimler:
 - İstişare Toplantıları
 - Dijital İletişim Araçları/Platformları
 - Yararlanıcı Diyalogları
 - Anket Çalışmaları
 - Şikâyet Mekanizması
- Katılım araçları kullanılarak gerçekleştirilen faaliyetlerin özet raporları (tartışılan, istişareler sırasında gündeme getirilen kritik konular dâhil) ve katılım kayıtları (cinsiyete göre ayrıştırılmış) ve dâhil edilen paydaşların türü ile ilgili kayıtlar;
- Geri bildirimlerin proje uygulamasına entegre edildiği süreçler
- Dezavantajlı ve Savunmasız Bireylerin veya Grupların Kapsanması;
- Alınan ve çözülen tüm şikâyetlerin kayıtları;

- Şikâyet konularına ilişkin istatistikler (ayrıştırılmış veriler: cinsiyet, il, şikâyet kategorisi, şikâyetlerin durumu [kapalı, beklemede, çözüldü, ...], vb.);
- Şikâyet durumu (açık/kapalı); ve
- Ortalama şikâyet çözüm süreleri.

ÇSS10 tarafından şart koşulan uluslararası en iyi uygulamalar doğrultusunda Proje, paydaşlara Proje tasarımı ve hazırlığı, uygulama ve uygulama sonrası aşamalar boyunca düzenli olarak Proje bilgileri sağlamayı taahhüt etmektedir.

Rapor içerikleri paydaş türüne göre uyarlanacaktır. TÜBİTAK PUB, Dünya Bankası'na sunulmak üzere teknik ilerleme raporlarının yanı sıra projeden elde edilen başarı hikayelerini de içeren teknik olmayan ilerleme raporları hazırlayarak bunları kamuoyu ile paylaşacaktır.

Ayrıca, Proje ile ilgili beklentilerinin karşılanma durumunu ölçmek amacıyla yararlanıcı firmalardan geri bildirim almak için TÜBİTAK PUB tarafından Paydaş Katılımı konusunda bir ara dönem anketi yapılacaktır. Alınan geri bildirimler doğrultusunda güncellenen prosedürler, TÜBİTAK'ın resmi internet sitesi ve sosyal medya hesapları aracılığıyla paydaşlarla paylaşılacaktır.

Paydaş katılım faaliyetlerine ilişkin belgeler, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve TÜBİTAK arşivlerinde saklanacaktır. Paydaş katılımı faaliyetlerine ilişkin ilerleme, aylık olarak TÜBİTAK PUB'da raporlanacak ve tartışılacaktır.

TÜBİTAK, Proje süresi boyunca Paydaş Katılım Programı'nda tanımlandığı şekilde ilgili paydaşlarla iletişim kurmaya devam edecektir. Proje süresince belirlenen ilave paydaşlar da paydaş listelerine eklenecek ve onlarla iletişim uygun şekilde başlatılacaktır.

EK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Hakkında

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Türkiye'de araştırmaların yönetimi, finansmanı ve yürütülmesi konusunda lider kuruluştur. Bilim ve teknolojiyi ilerletmek, araştırma yapmak ve ulusal araştırma ve yenilik ekosistemini desteklemek misyonuyla 1963 yılında kurulmuştur. TÜBİTAK, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı olarak özerk bir kurum olup, üyeleri üniversiteler ve sanayi dünyasının önde gelen akademisyenleri arasından seçilen bir Yönetim Kurulu tarafından yönetilmektedir.

TÜBİTAK, ulusal öncelikler doğrultusunda Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları ile koordinasyon sağlama ve bilim, teknoloji, yenilik politikalarını gerçekleştirmek için destek araçları sağlayarak katkıda bulunma sorumluluğunun yanı sıra; hem akademi hem de sanayi için bilim, teknoloji, yenilik alanındaki ana fonlama otoritesi olması nedeniyle Türkiye'deki Ar-Ge sektörünün kurumsal yapısında kilit bir role sahiptir.

TÜBİTAK, ülkenin teknolojik altyapısını güçlendirmek için stratejik alanlarda araştırma merkezleri ve enstitüler kurma sorumluluğuna da sahiptir. Marmara Araştırma Merkezi (MAM) ile Bilişim ve Bilgi Güvenliği İleri Teknolojiler Araştırma Merkezi (BİLGEM) olmak üzere iki araştırma merkezini ve dokuz Ar-Ge araştırma enstitüsünü ve 5200 araştırmacı personelinden oluşan destekleyici birimleri yönetmektedir. TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi bünyesinde, yeşil teknolojilerdeki birikim ve teknolojilerin sektöre aktarılacak desteklenmesi amacıyla, mevcut araştırma altyapıları ve insan kaynakları üzerine “İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik” adında özel bir Direktörlük kurulmuştur. Direktörlük, endüstriyel uygulamalara ve pazara daha yakın teknolojik yenilikleri hedefleyen 5 ile 9 arasındaki Teknoloji Hazırlık Seviyelerinde (THS) araştırmalar yürütmektedir.

TÜBİTAK, Ar-Ge desteklerinin yönetimine bakıldığında, %82'si yüksek lisans derecesine sahip ve yaklaşık yarısı özel sektöre yönelik Teknoloji ve Yenilik Destek Programlarında görev yapan 267 kişilik nitelikli ve yetkin insan sermayesine sahiptir. Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Daire Başkanlığı, hâlihazırda 2729 firmanın (+ 64 üniversite) dahil olduğu 4,66 milyar TL bütçeli (2022 Sabit Fiyatlı) 3.312 Sanayi Odaklı Ar-Ge ve Yenilik projesini takip etmektedir.

TÜBİTAK, ülkemizin Paris İklim Anlaşması'ndan doğan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla destek programları için öncelikli Ar-Ge konularına ilişkin Kılavuz Belgesini Türkiye'de ilk açıklayan kurumlardan biri olmuştur. 2021 yılı başında “AB Yeşil Mutabakatına Uyum Kapsamında Öncelikli Ar-Ge ve Yenilik Konuları Kılavuzu” yayımlanmıştır. Yeşil büyüme konularına odaklanan projelere öncelik verilmekte, yüksek teknoloji platformları ve sanayi yenilik ağlarının birlikte başarıma modelleri harekete geçirilmektedir. Son 2 yılda Ar-Ge ve yenilik proje desteklerinin %20'si yeşil teknolojiler alanlarında verilmiştir.

TÜBİTAK'ın ulusal araştırma ve yenilik ekosisteminin tüm paydaşlarıyla koordinasyon içinde çalışma kapasitesi kapsamında ekosistem aktörlerinin yetkinlik analizi, etki analizi, politika belgelerinin hazırlanması ve devam etmekte olan Yeşil Büyüme Teknoloji Yol Haritası da dâhil olmak üzere teknoloji önceliklendirme ve yol haritası çalışmaları konusunda deneyimli özel bir BTY Politikaları Dairesi bulunmaktadır.

EK-2 Projesi için TÜBİTAK Şikâyet Giderme Mekanizması Örnek Formu

TÜBİTAK İletişim Merkezi Çevrim içi Sisteminden alınan form örnekleri aşağıda verilmiştir.

Şikâyet Formu:

 TÜBİTAK İLETİŞİM MERKEZİ Türkçe

[Şikâyet](#) [BAŞVURU YAP](#) [BAŞVURULARIM](#) [HESABIM](#) [ÇIKIŞ](#)

Başvuru Sahibi **Açıklama** **Cevap Kanalı** **Önizleme** **Onayla**

Tüm TÜBİTAK proje ve destek faaliyetleri ile ödül, burs ve etkinlikler kapsamındaki şikâyetlerinizi bize iletebilirsiniz.

TC Kimlik No
Ad **Soyad**
E-Posta **Telefon**
İl **İlçe** **Posta Kodu**
Adres

Bilgilerinizi [buradan](#) düzenleyebilirsiniz.

Taslağı Kaydet

 TÜBİTAK İLETİŞİM MERKEZİ Türkçe

[Şikâyet](#) [BAŞVURU YAP](#) [BAŞVURULARIM](#) [HESABIM](#) [ÇIKIŞ](#)

Başvuru Sahibi **Açıklama** **Cevap Kanalı** **Önizleme** **Onayla**

Şikâyet Konusu

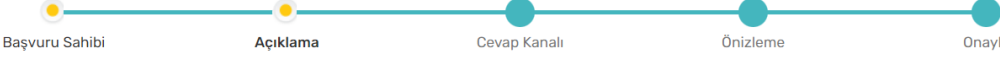
Açıklama

1800 karakter kaldı.
 Dosya yüklemek istiyor musunuz?

Taslağı Kaydet

TÜBİMER
TÜBİTAK İLETİŞİM MERKEZİ
Türkçe ▾

Şikayet
BAŞVURU YAP
BAŞVURULARIM
HESABIM
ÇIKIŞ

Başvuru Sahibi Açıklama Cevap Kanalı Önizleme Onayla

Şikayet Konusu

- Hiçbiri -

- Hiçbiri -

Burs ve Destek Programları

Bilişim ve Bilgi Güvenliği İleri Teknolojiler Araştırma Merkezi (BİLGEM)

Marmara Araştırma Merkezi (MAM)

Ar-Ge Destek Birimleri

Sistemler ve Süreçler

Diğer

TÜBİTAK Başkanlık

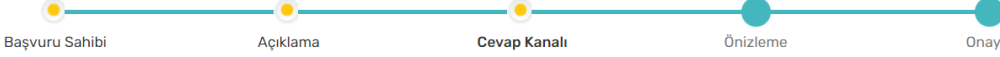
1800 karakter kaldı.

Dosya yüklemek istiyor musunuz?

✓ Taslağı Kaydet
Önceki Sayfa
Sonraki Sayfa

TÜBİMER
TÜBİTAK İLETİŞİM MERKEZİ
Türkçe ▾

Şikayet
BAŞVURU YAP
BAŞVURULARIM
HESABIM
ÇIKIŞ

Başvuru Sahibi Açıklama Cevap Kanalı Önizleme Onayla

Tercih Edilen Cevap Kanalı

E-Posta

SMS

Sorumluluk metni'ni okudum ve kabul ediyorum. *

✓ Taslağı Kaydet
Önceki Sayfa
Önizleme

Tüm başvurular hak sahiplerinin online hesaplarından da takip edilebilir:

TÜBİMER
TÜBİTAK İLETİŞİM MERKEZİ

Türkçe

Başvularım

BAŞVURU YAP BAŞVURULARIM HESABIM ÇIKIŞ

İşlem Sürecindeki Başvularım Sonuçlanan Başvularım

Başvuru Numarası [Ara](#)